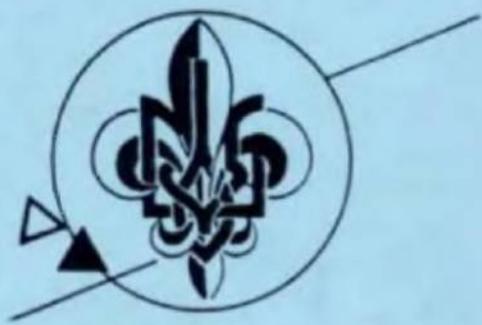

ПЛАСТОВИЙ
КОНГРЕС
ТРЕТИЙ

РОЗВАЖАННЯ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головна Пластова Булава
ТОРОНТО
19-го листопада 1988

Пластовий Конгрес Третій

ЗАКЛІЧНА СЕСІЯ

19-го листопада 1988 р.

ПРОГРАМА

предсідник: пл. сен. Юрій Савицький

1. 1:00 - 1:30 Відкриття і вияснення формальних аспектів пл. сен. Василь Янімєвський (голова ГПБ)

2. 1:30 - 3:30 Загальний перегляд тем ПКТ

Представлення резолюцій Теми I „Пласт і вічна українська діяспора.....
пл. сен. Іван Винницький

Лава коментаторів: пл. сен. Петро Саварин
пл. сен. Радомир Білак
пл. сен. Надія Світлична

- Переїзд -

3. 4:00 - 6:00 Представлення резолюцій Теми III: „Нові форми діяльності УПС і УСП в діяспорі”.....
пл. сен. Юрій Даревич

Лава коментаторів: пл. сен. Атанас Фіголь
пл. сен. Роман Павлишин
пл. сен. Марта Мялковська
ст. пл. Павло Небесний

4. 6:00 - 6:45 Представлення резолюцій Теми II: „Співдія батьків і вихованців у виховній праці УПН і УПЮ”.....
пл. сен. Таня Джулинська
пл. сен. Оксана Закидальська

Лава коментаторів: пл. сен. Теодосій Самотулка
пл. сен. Орест Гаврилюк

5. 6:45 - 7:00 Підсумки і закриття.

Зміст

	ст.	
Програма нарад Заключної Сесії	1	
Зміст	2	
Лист ГПБ в справі ПКТ.....	4	
Хроніка сесій ПКТ.....	5	
Думки щодо напряму праці ПКТ (від 1985р.).....	14	
Конспекти тем і рекомендацій:		
Тема I		
Пласт і Вічна Українська Діаспора.....	18	
Кредо Діаспорного Українця.....	25	
Тема II		
Для яких батьків Пласт і теза про душевну непевність батьків сучасної пластової молоді.....	27	
Співдія батьків і вихованників у виховній праці УПН і УПМ.....	29	
Тема III		
Нові форми і напрямні діяльності УСП і УПС в діаспорі.....	33	
Статті, що обґрунтують рекомендації:		
Лариса Залеська- Онишкевич	Спостереження про сучасну пластову проблематику.....	43
Іван Винницький	Проблеми Пластового Конгресу Третього.....	52
Юрій Слєсарчук	Мета Пласти в 2000-му році	58
Орест Субтельний	Важливість ідеології для українців у діаспорі.....	62
Марта Малковська	Пласт і вічна українська діаспора.....	67

Роман Павлишин	До матеріалів ПКТ.....	69
Оксана Винницька	Батьки і Пласт.....	73
	Підсумки майстерень на II-ій Сесії ПКТ.....	78
Юрій Даревич	Чим повинен займатися Пластовий Сеніорат.....	79
Пропонована структура і способ діяння ГПБ.....		85
Правильник нарад західної сесії.....		95

Зібрав і зредагував
Іван Винницький

ТРЕТЬІЙ ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС

Чому є Пластові Конгреси?

Пластовий конгрес має проаналізувати сучасний стан Пласти по різних країнах, та дати ідеологічні, методичні й інші напрямні на майбутнє. Наш статут вказує, що конгреси мають відбуватися один раз на 10 років. Пропозиції-підсумки з конгресів передається до одобрення нарадам КУПО. Тому, звичайно, конгреси відбуваються день-два перед нарадами КУПО.

Перший Пластовий Конгрес відбувся 1948 р./Амафенбург, Німеччина/, щоб дати ідеологічні та методологічні напрямкі "На дальшу мандрівку до Великої Мети", коли пластуни роз'їздились по різних країнах.

Другий Пластовий Конгрес мав дві частини:

- a. 1966 р. в Албані. Тоді рішено, що Пласт бажає зберегти українську ідентичність і просить громаду допомогти в цім.
- b. 1970 р. в Торонті. Чотири комісії протягом чотирьох років аналізували різні теми. Ідеологічні підстави залишилися незмінними.

Третій Пластовий Конгрес

При ГПБ є ДОСЛІДНО ПЛЯНУВАЛЬНА КОМІСІЯ. 1981 р. цю комісію сформовано у 12-ех підкомісіях, які є очолювані пластунами з різних країн. Підкомісії вивчають сучасні проблеми в Пласті та подають рекомендації. Різні підкомісії переводять специфічні опитування анкетами, щоб зазнайомити пластунів із деякими справами, та й почуття які є погляди серед пластунів.

Другий Конгрес мав гасло ПІЗНАВАТИ, ПЕРЕДБАЧИТИ, ДІЯТИ.

Тому, що статут нам вказує, що ДОСЛІДНО ПЛЯНУВАЛЬНА КОМІСІЯ має плянувати проблематику для конгресів - ци прищержується цього клича, їй продовжуємо пізнавати. Наші рекомендації і підсумки ідуть під кутом передбачування. Тому ми поширювали запитник "Пласт у 2000-ім році", вели дискусії на цю тему /напр. на ЮМПЗ-82, УПС Австралія, курені УСП та УПС/.

Дослідно Плянувальна Комісія так веде працю підготовки тематики.

Підготовку і переведення самого З-го ПК заліяновано ГПБулавою у таких етапах:

1. Покликання Підготовчої Комісії, яку очолює пл.сен. Люба Крупа.

Переведення дискусій-семінарів по більших пластових осередках, куренях на пропоновані теми: -Мета Пласти на 2000-ий рік

- Справа спілкування українською мовою в Пласті
- Українці в діяспорі: роль Пласти
- Україна і Пласт
- Пластуни і християнські засади

2. Пленарна сесія 5/6 жовтня 1984 на Союзівці. Підсумування дискусій і думок.

3. Відправи пластового активу, дискусії по краях на тему пропозицій Пленарної Сесії.

4. Заключна пленарна сесія 1987 р., перед 10-им КУПО.

Підсумування всіх попередніх дискусій, пропозицій як дальнє ДІЯТИ.

пізнавати — передбачити — діяти

Щоб близьке майбутнє — 2000-ий рік пластуни могли зустріти як сильна організація — ми шуємо пізнавати сучасний стан, передбачувати зміни оточення, напрямків — і діяти реалістично, щоб сьогоднішні новаки мали ще змогу перейти через УПМ, УСП до УПС, і могли дальнє служити українській спільноті.

Тому закликаємо всі курені УСП й УПС, всі станиці та осередки — включитись до першої фази підготовки Третього Пластового Конгресу: участі у дискусіях. За матеріялами чи потрібними панелістами — можна звертатись до керівника Дослідно Плянувальної комісії: Лариса Оняшкевич

пл.сен.-кер. Любомир Романків
голова ГПБ

пл.сен.-кор. Лариса Оняшкевич
голова Дослідно плян.комісії

КОНФЕРЕНЦІЯ
Українських Пластових Організацій
Латвія - Аргентина - Велика Британія - ЗСА - Канада - Німеччина

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА ВУЛАВА

Перша Сесія ТРЕТЬОГО ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ

Субота 6-го жовтня 1984 р.

ПОРЯДОК НАРАД:

9:00 - 10:00	- Відкриття Сесії /звіт Голові ГПБ/ Слово Начального Пластуна Вибір Предсідника Конгресу і приняття програми Слово Голови 1 і 2-го Конгресів пл.сен.Атанас ФіГоль
10:00 - 10:30	Огляд напрямних попередніх Конгресів - Голова ГПРади пл.сен.Тарас Дурбак Голова Дослідно-Плянувальної Комісії пл.сен. Лариса Онижкевич: - Спостереження про сучасну пластову проблематику - Представлення способу реферування проблематики клича: ВІРНІСТЬ БОГОВІ І УКРАЇНІ у звідомленні і панелях
10:30 - 11:00	1. Звідомлення /тема: вірність Богові/ ПЛАСТУНИ І ХРИСТИАНСЬКІ ЗАСАДИ СЬОГОДНІ modератор ст.пл.Михайло Лоза
11:00 - 12:30	2. Панель і дискусія /тема: вірність Україні/ РОЛЯ ПЛАСТУ У ВІДНОШЕННІ ДО УКРАЇНИ І ДІЯСПОРИ modератор пл.сен. Христя Ковалська
П о л у д е н о к	
2:00 - 3:15	3. Панель і дискусія /тема:вірність Україні/ ПЛАСТУНИ І ВІДВАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ Модератор пл.сен. Любомир Гайда
3:30 - 5:30	4. Панель і дискусія між панелістами, запити МЕТА ПЛАСТУ В 2000 РОЦІ moderator пл.сен. Юрій Слюсарчук
5:30 - 6:30	- Підсумки панелів і відчитання рекомендацій пл.сен.Юрій Шаревич
7:00 - 9:30	- Бенкет -головний промовець пл.сен. Петро Саварин Голова СКЗУ Закриття Першої Сесії Конгресу

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ

Конференція Українських Пластових Організацій

Львів - Дрогобич - Бучач - Борислав - Залізці - Івано-Франківськ

Голосна Пластова Булава

27 червня 1986р.

ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ТРЕТИЙ - СЕСІЯ ДРУГА

ОСНОВНІ СТВЕРДЖЕННЯ:

1. Форма виховної діяльності в ПЛАСТІ:

"Залишити в принципі пластову методу - сперту на трьох головних елементах: гуртковий системі, грі й самовихованні - надальше незмінено; треба тільки поглибити й усучаснити її примінення в практиці." /резолюція ч.3-О1 ПКД/

Поглиблення й усучаснення є полем діяльності і відповідальності Орлиного й Скобиного Кругів та референтур ГПБ і КПС-ин.

В щоденній праці все були і будуть браки - їм однак не слід шукати розвязок на форумі Конгресу.

Заввага: Під сучасну пору існує виняток до повишого; експеримент окремого уладу старшого юнацтва в Торонто. Він є витвором І-ої сесії ПКТ і продовжується. Слід однак ствердити, що на рекомендацію провідників проекту з початком 1986р. рішення ГПБ було припинити дальший набір до цього уладу.

2. Подробиці вишколів і дошколів виховників є, в основному вже окреслені і способи їх переведення в основному наладнані. Під сучасну пору ці ресорти не потребують особливої застосови. Якщо є недоліки в переведенні вишколів чи брак вишкільних матеріалів то цьому може зарадити лише конкретна праця відповідних діловодів ГПБ і КПС -ин.

I.B.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ

Конференція Українських Пластових Організацій

Львів - Дрогобич - Бучач - Івано-Франківськ - Мукачево - Ужгород

Голосна Пластова Булоза

27 червня 1986р.

ЦІЛЬ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ТРЕТЬОГО - СЕСІЇ ДРУГОЇ

1. Розпрацювати виховний ідеал, візію для вічної української діаспори і встановити, на наступних 20 літ /ПЛАСТ в 2000-ому році/, роль ПЛАСТУ в ній.

/Уточненням цієї цілі займається стаття пл.сен. Івана Винницького в "Пластовому Шляху" ч:4/75/ - 1985. Подані там тези ГПБ удобрила і прийняла як основу для дальніої праці ПКТ./

2. Застановитися над пропонованим докорінним поширенням сфери діяльності тої частини ПЛАСТУ яка охоплює дорослих громадян які немають безпосереднього відношення до виховної діяльності.

Сюди належить:

- а/ Дефініція діяльності і ролі ПЛАСТУ як громадсько-політичної організації в системі організацій української діаспори.
- б/ Опрацювання загальних напрямків для "більших проектів"; напр: документаційні центри.
- в/ Створення і провадження шкіл і садочків з високим рівнем вимог знання української мови і предметів українознавства.
- г/ Створення і провадження літніх курсів українознавства на пластових оселях та відповідне достосування осель для цього.
- ґ/ Постійне здеркування системи живого звязку поміж країнами поселення; напр. виміна україномовних дітей поміж родинами.

I.B.

РАМОВА ПРОГРАМА ДРУГОЇ (ДИСКУСІЙНОЇ) СЕСІЇ ПКТ

28 - 30 листопада 1986

Школа інтернату Сестер Служебниць, Анкестер біля Гамільтону,
Канада

П'ятниця, 28. XI. 1986

- 18:30 Відкриття Конгресу - Василь Янішевський
Вступні пояснення - Іван Винницький
Фільм-монтаж
- 19:30 Звіти дискусійних кружків Пластових Станиць Північної Америки
- 21:15 Вступ до теми: „Батьки і Пласт” - аналіза з точки зору надбань психології - Іван Головінський
- 22:00 Дозвілля - на розмови

Субота, 29. XI. 1986

- 7:30 Сніданок
- 8:30 ТЕМА I: ПЛАСТ І ВІЧНА УКРАЇНСЬКА ДІЯСПОРА
- Ключева доповідь - Іван Винницький
„Елементи ідеології діяспорного українства і аргументація тез щодо двох батьківщин..”

Додаткові доповіді - розроблення:

- Галия Кучмій (кіноматограф): Кредо й ілюстрація фільмом "The Strongest Man in the World"
- Богдан Рубчак - професор і поет: „Визов для поета/письменника з двокультурним спадщиною”.
- Орест Субтельний - історик: „УНР - Перший приклад держави з багатокультурним устроєм”.
- Рома Сохан-Гадзевич - редактор тижневика „Юкреміан Віклі”: „Журналістика другої сторони”.

12:15	О б і д
13:00	ТЕМА ІІ - БАТЬКИ І ПЛАСТ
	A. Панелі
	„ПРОБЛЕМА ІНТЕГРАЦІЇ ДІІ БАТЬКІВ І ВИХОВНИКІВ НА РІВНІ ГУРТКОВОЇ І КУРІННОЇ СИСТЕМІ”.
	Учасники панелі: - Дора Горбачевська - Оксана Винницька
14:30	Б. Панелі
	„ДЛЯ ЯКИХ БАТЬКІВ ПЛАСТ І ТЕЗА ПРО ДУШЕВНУ НЕПЕВНІСТЬ БАТЬКІВ СУЧASНОЇ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ”.
	Учасники панелі: - Надя Луців - Любомир Маркевич - Юрій Савицький - Ростислав Смик
16:30	<u>Майстерня II</u> на теми панелів А і Б. 5-6 дискусійних груп обговорють подробиці тем, вимінюються висновками дискусійних гуртків у станицях і старатимуться дійти до узгодження для устійчення напрямів.
18:00	Вечеря
19:00	КОНГРЕСОВА ДОПОВІДЬ: Ольга Кузьмоєвич - „СУЧАСНІ БАТЬКИ – Ретроспективна аналіза виховника (матері) бабуні”
20:00	<u>Майстерня I</u>
	5-6 дискусійних груп обговорють тези ТЕМИ І і старатимуться устійнити головні ствердження щодо ідеології і вихованого ідеалу української діаспори.
22:00	Дозвілля на розмови

Неділя 30. XI. 1986

8:00 Сніданок

9:00 Служби Божі

10:00 ТЕМА III: НОВІ ФОРМИ І НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТИ ПЛАСТУ В ДІЯСПОРІ

Доповідь: Юрій Даревич

Пропозиція на зasadничі зміни в підході до ролі сеніорату - „Великі проекти”.

Доповідь: Атанас Фіголь (Німеччина) - „Про поширення дій Пласту (УПС) на громадсько-політичне поле діяльності (в системі організованої української діяспори)”

Доповідь: Віра Андрушків і Таня Омишук: „Пласт і школи українознавства (літні курси); українознавство та спеціалізаційні табори”.

По кожній доповіді будуть запити і лише коротка дискусія - мета доповідей це лише накинути думки, які будуть розглянені в дальших подробицях на наступній (третій) сесії ПКТ на весні 1987 року.

13:30 О бід

ЗАКЛІЧНА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ

- Звіти з майстерень
- Підсумки і прийняття рекомендацій
- Господарські справи

15:30 Закриття сесії.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ

Конференція Українських Пластових Організацій

Львів - Дрогобич - Івано-Франківськ - Закарпаття - Хмельницький

Голосна Пластова Булава

ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ІІІ-ї

Станиця ФІЛЯДЕЛЬФІЯ - КПС США - Діловодство Плянування ГПБ
повідомляють, що

27-го червня 1987р. у Філадельфії, Па.
в Українському Освітньо Культурному Центрі
700 Cedar Rd. - Jenkintown, PA. 19111

відбудеться

ПРОДОВЖЕННЯ ДРУГОЇ СЕСІЇ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ІІІ-го

Ціль: продовження дискусій розпочатих на Другій Сесії, що відбулася
в Анкастор в Канаді в листопаді 1986-го року.

До участі запрошуємо: загал членства зі східних станиць США,
пластовий актив, а зокрема сеньорів, що є батьками пластового
новацтва і юнацтва.

Пригадка: хоч окремо просимо станичні проводи подбати щоб були
відповідно застосовані інші терени то пригадуємо, що в Сесії
участь беруть пластиуни як особи і немає делегатів.

ПРОГРАМА

/Дальше розроблення трьох тем Другої Сесії/

1. КРЕДО ДЛЯСПОРНОГО УКРАЇНСТВА і роля ПЛАСТУ
/Ідеологія української окремішності і сверідності в діаспорі./
2. РОЛЯ БАТЬКІВ В ПРОВАДЖЕННІ РОІВ ГУРТКІВ
/Батьки-опікуни як інтегральні частини виховної системи Пласти./
3. ВЕЛИКІ ПРОЕКТИ
/Пропозиції на поширення громадської ролі Пласти./

Подрібнена програма буде надіслана перед 15-им червня.

Відповідальні за Сесію

Господарські сповіді:

пл.сен. Роман Левицький
Philadelphia
215-725-3626

С К О Б !

Програма:

пл.сен. Іван Винницький
Kitchener, Ont.
519-578-6684

Ігор Сохан
голова КПС США

Василь Янішевський
голова ГПБ

Богдан Мисько
станичний Філадельфії

**ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ТРЕТЬІЙ СЕСІЯ III
Пластова Січ, субота 22 серпня 1987р.
від год. 9:00 до год. 12:00**

Тема І: ПЛАСТ І ВІЧНА УКРАЇНСЬКА ДІЯСПОРА

**Доповідь: Орест Субтельний
Ідеологія Української діаспори і роля ПЛАСТУ**

Панелія:

модератор: Іван Винницький

панелісти: - Марта Мялковська /Німеччина/
- Любомир Романків /США/
- Зірка Яськевич/Австралія/
- Роман Вашук /Канада/
- /Англія/Аргентіна/Бразилія

Майстерні:

Учасники Сесії поділяться на дискусійні групи /приблизно по 15 осіб/ для обговорення поодиноких аспектів Теми І.

ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ТРЕТИЙ, СЕСІЯ III
Пластова Січ, пятниця 21 серпня 1987 р.
від год. 9:00 до год. 12:30

**Тема III: НОВІ ФОРМИ І НАПРЯМНІ ДІЯЛЬНОСТИ
УСП і УПС В ДІЯСПОРІ**

Доповідь: Юрій Даревич
Лумки на поширення засягу діяльності
і громадської дії ПЛАСТУ

Підсумки дискусій табору УСП: Павло Небесний

Панелія:
модератор: Іван Винницацький

панелісти: - Атанас Фіголь /Німеччина/
- Олександер Черник /США/
- Нестор Войчинський /Канада/
- Надя Теодорович /Австралія/
- /Англія/Аргентіна/Бразилія/

Майстерні:
Учасники Сесії поділяться на дискусійні
групи /приблизно по 15 осіб/ для обговорення
поодиноких аспектів Теми III.

Іван Винницький,
серпень 1986.

ДУМКИ ІДОД НАПРЯМУ ПРАЦІ ПКТ.

Конгреси в Пласті ми скликаємо тоді, коли виглядає пластовій братії, що юсъ десь „болить”, і тому треба поставити діагнозу й стан направити. Або також і тоді, як це було у випадку попередніх конгресів, коли стоямо перед певними змінами в обставинах, в яких приходиться діяти, і тому конечна застанова над тим „куди далі”.

Є дві можливі, екстремні альтернативи у підході до справи переведення ПКТ:

Підхід 1.

Зібрати думки активу членства, передумати їх, а відтак винести рішення, згідно з переконанням і опінією більшості членів; відтак дати вислід таких дослідів до диспозиції проводів, щоб згідно з ними діяти в майбутньому.

В основі такого підходу є заложення, що існує „мовчазна більшість” (silent majority), яка має свої переконання й думки більш-менш викристалізовані. Дальше є припущення, що ці думки мовчазної більшості не годяться з „генеральною лінією” дочасного проводу Пласти, а мовчазна більшість не хоче, або боїться висловити свої думки, накинути свою волю. Мовляв, тон надає активу проводу (який, мовляв, відріваний від більшості), що є не конче на користь цілості організації.

Отже – завданням Конгресу при такому підході є найти дійсний стан справи, видвигаючи „відважні” питання, стимулюючи вияв і виплів на верх оцих нуртуючих думок; в той спосіб направити Пласт на правильний шлях. Конечний засіб у такому підході є запитники й статистична їх обробка.

Підхід 2.

Скрystalізувати „візію” будучої діяльності. В цьому підході Конгрес є засіб, щоб уможливити певного роду підйом, ентузіазм, віді на майбутнє.

В основі цього підходу є заложення, що є в когось певна візія майбутнього і віра в правильність якихось цілей і засобів. Це теж означає, що можливо в частині, чи може навіть у більшості членства, віра занепала. Аксіомою цього підходу є те, що:

- ті, що цю віру і візію мають, повинні з обов'язку шукати нагоди цю віру передати іншим; їх переконати
- процес Конгресу повинен служити знаряддям передати ті переконання і створити підйом у решти членства.

Коли візія не реальна чи неправильна, то процес Конгресу це виявить.

Фактичний підхід до Конгресу, річ ясна, повинен бути десь посередині цих двох екстремних позицій. Однак слід спреконтувати враження, що підхід Лариси Оникієвич, попередньої голови Дослідно-планувальної Комісії, був склонний до первого зразка.

Мій підхід склонний до другого зразка:

- потрібна творча кристалізація проблем провідними одиницями, які потягнуть за собою решту Пласту і українців на поселеннях.
- конгрес є засобом для стимулювання і вивітрення цих ідей і їх популяризації. А сам вбір прийме їх за офіційні, коли це йому підходить.

Варта рівно ж підкреслити ще один варіант, як можна бачити різницю між цими двома підходами:

- перший акцентує дослідження, науковість (типу, який популярний у сучасних суспільних науках, таких як психологія і соціологія);
- другий підхід акцентує потребу того, що в англосаксонському світі звуться „political decision”. Він акцентує дискусію над однією можливим розв'язком замість над багатьма.

У кінцевій аналізі, проблеми принципу на дальше майбутнє ніколи не є ясні й ледве чи до розв'язки можна дійти науковим зваженням альтернатив. Потрібний таки буде досить арбітражний вибір якоїсь однієї альтернативи, не зважаючи на сумніви чи непевності. А шанси успіху одної чи іншої альтернативи дуже залежні від того чи є група, що скоче прийняти дану альтернативу за свою візію і її перевести в життя. Це дуже важливий момент!

Дифініція проблем до розв'язки ПКТ.

1. Засадниче ствердження.

За останній період часу, себто від Другого Конгресу, або деяко далі взад, змінилися головно:

- (а) люди в проводі Пласти: старі постарілися ще більше, прийшли нові, підростають ще інші. Найважливіше те, що провід Пласти вже в руках тих, що в Україні ніколи не пластували, в таборах Ді-Пі були дітьми;
- (б) часи й обставини, в яких ми живемо, докорінно змінилися; змінився рід і тип людей, дітей і родин, що приходять до Пласти.

2. Засадничі завдання.

Пластовий Конгрес Третій мусить збагнути („офіційно”, в сенсі унапрямлення провідних думок організації як цілості) в чому суть цих змін в людях і в обставинах, і який вплив вони повинні мати на „організаційну політику Пласти”. Зміни в людях сугерують, що може існувати мовчазна більшість:

- можливо тому був підхід Лариси Оникєвич, що треба ышукати їхніх думок;
- я думаю, що це не вдала діагноза в одній засадничій площині:

Мовчазна більшість, якщо існує, то не тому, що знає відповідь на проблеми, але не хоче говорити; а існує тому, що бракує їй щось позитивного сказати, що сама не має візії на те, що дальше. Мовчазна більшість може і є свідома проблем, однак, не маючи розв’язки, мовчить; часто з дуже ышляхетних причин, бо не хоче накидати своєї непевності іншим.

Повища аналіза засадничого підходу до переведення конгресу була вперше „вивітрена” на КЛЗ’їзді Канади в лютому 1985 і на сходинах ГПБ 23.III. 1985.

Перебіг ПКТ до тепер.

У процесі підготовки до першої сесії ПКТ, як рівно ж під час самої Першої Сесії на „Совєтіці” в жовтні 1984 року були видвигнені і продискутовані так звані чотири альтернативи мети Пласти в ХХІ сторіччі. Дивись М. Слюсарчук, „Пл. Шлях” 1-2 (72-73), 1985, стор. 65.

Найбільш категоричне була „двоторовість”. З черги, найбільш питоменною її рисою було введення мови країни поселення як офіційної урядової мови, мови засобу комунікації в Пласти, і поділ членства на україномовне й іншомовне. Ця концепція була грунтовно, як рівно ж гаряче, дискутована. Однак на самій другій сесії ПКТ вона не дістала ніякої видної чи конкретної підтримки. Ні один доповідач, ані дисхутант не заявився за неї. Навіть панеліст, що представляв концепцію - А. Бігун, виразно заявився проти і уважав її розкладовою і нереальною. Також під час слідуючих підготовчих праць (гляди понижче) не стрінув я ні однієї особи, члена Пласти, яка б уважала цю альтернативу за реальну. Тому прийнято висновок, що справа двоторовості закінчена й не потребує дальнього розгляду в рамках ПКТ.

Дальші альтернативи це по-перше „консервативна” (або „салекційна”) і по-друге „компромісова”. (Альтернатива „юні амбасадори” важлива і цікава, однак фактично лише пропонує певний наголос у виховній програмі, і не є паралельною з повіщими.) Компромісова альтернатива мовляв конечна, бо (Ю. С., Пластовий Шлях 1-2 (72-73), 1985 ст. 68) „... через консерватизм пластової верхівки (інші) пропозиції не мають шансів... бути в житті”. Ледве чи потрібно окремої дискусії над компромісом

альтернативою, хіба на основі, коли буде кимсь кинена теза, що дійсно корінь лежа в заскоруалій пластовій верхівці.

Наступні завдання ПКТ.

Думки, які дається під розгляд дальнім сесіям ПКТ є зреасумовані в статті в „Пластовому Шляху” ч. 4(75) 1985. Вони досить виразно підпадають під „консервативну” альтернативу. Саме вона, під особливим оглядом затримання і позитивного підекання україномовності в Пласті, дістала особливу й виразну піддержку на першій сесії ПКТ, як і в доповідях (дивись Р. Вишук, *ibid* ст. 59, І. Головінський *ibid* ст. 57, О. Гаврилюк і М. Савич *ibid* ст. 69), так і в загальній дискусії, головно поміж старими пластунством.

До кристалізації думок в статті Івана Винницького - „Пласт і вічна українська діяспора” дійшло наступним шляхом:

- З'їзд за'язкових і станичних Канади - 22 до 24 лютого 1985, під час якого І. Винницький виголосив доповідь на тему майбутнього Пласти і яку тоді продискутовано.
- Семінар з участю активу сходу ЗСА в Ніарку та членів ГПБ В. Янішевського й І. Винницького, вересень 1985, де далі представлено і продискутовано головні тези.
- Семінар у Чікаго з участю членства Станци і членів ГПБ В. Янішевського й І. Винницького, листопад 1985, те ж саме.
- Крайовий Пластовий З'їзд Канади, листопад 1986-дискусійна лава (доповідь І. Винницького, Х. Ковалської і Г. Котович поміщені в „Пл. Шляху” ч. 1(76), 1986).
- Зустріч членів ГПБ Іроїди Винницької та Івана Винницького з КПС ЗСА (узгодження плану підготовки ПКТ липень 1986.
- Зустріч з активом членства Станци Філадельфії членів ГПБ Івана Винницького й Іроїди Винницької, липень 1986, те ж саме.

Думки, що їх заплановано на розгляд ПКТ, були кількаразово дискутовані на Пленумі ГПБ (23. III. 1985, 29. IX. 1985, 30. XI. 1985). На сходинах 19. IV. 1986 ГПБ улава окремим внеском прийняла їх як основу для дальших праць ПКТ.

ТЕМА I

ПЛАСТ I ВІЧНА УКРАЇНСЬКА ДІЯСПОРА

Конспект

Метою Теми I було роздумування та відкрита дискусія на форумі ПКТ над усучненням виховного ідеалу українського ПЛАСТУ в діаспорі. Береться до уваги, що можуть бути потрібні деякі уточнення і доповнення:

ПЛАСТ більше як половину свого 75-літнього існування діє в країнах сталої поселення поза Україною. Пластова дітвора наступного десятиліття це вже третя генерація країн поселення. Їхні батьки в переважній більшості народились на поселеннях, або приїхали туди малими дітьми (це друга генерація). Сьогоднішні молоді вихованки це переходова група поміж другою і третьою генераціями. Рівночасно життя елімінує вплив тих, що були виховані теорцями пластової ідеї, тих, що пластували в Україні. В цьому критичність сучасного моменту.

Поселення в діаспорі витворило новий тип українця, українка з рискою. Хоч він свідомий своєї окремішності від решти співгромадян держави поселення однак, своє майбутнє, а особливо майбутнє своїх дітей, він в'яже з долею не України, але країни поселення. Він її громадянин, а життя в ній викликає відданість її інтересам і вирощує до неї емоційне пов'язання. Особливо в дітей і наростаючі молоді це важливий фактор. Країна поселення для дитини це „батьківщина”, а любов до неї це зовсім природне явище. Такими є також і наростаючі пластові діти і вихованки.

Рівночасно життя на поселеннях розвинулось так, що відчуття української спадщини є пов'язаність з Україною як нацією глибоко закорінені в обірній підсвідомості вже понад п'ятьох генерацій. Це сталося в багатьох країнах (і маже без в'язків між ними довгі роки). Себто розвинувся суспільний організм, що перехрещує кордони держав - діаспора. Існує велика мережа тісно між собою пов'язаних церковних і світських організацій, багато з них щораз більше активізуються в „поза-гетовій“ діяльності. Вони об'єднують подивугідний відсоток українців, яких заможність, стан освіти і вплив на політику держав світу стало збільшуватися. Це фактичний стан, якого вагомість чомусь іше не звійма в свідомість самих українців діаспори.

Отож ключевим в розробленні виховного ідеалу є оптимістичне пов'язання творчого аспекту українця з рискою й потреби окремої сім'ї для нового організму, української діаспори. Хоч перший головний обов'язок „Пластун вірний....Україні“ вже факто поширеній на ДІАСПОРЧУ УКРАЇНУ, то все ж таки відчувається прогалина, певного роду неспокій, в сприйманні двох лояльностей (так звана проблема двох батьківщин). З одного боку йдеється про

позитивне трактування либови до країни поселення (це для старших), а в другої, про визнання, що інтереси України та її діаспори можуть і мати пріоритет (це для молодих).

Дальшю пекучою потребою є позбутися сприйняття української діаспори як тимчасової. В підготовчих працях була видвиднена концепція „вічної” української діаспори як загальноладського добра, щоб так дати моральну основу вже закоріненому імперативу „зберігання” українства і української ідентичності поза Україною.

Резолюція ч. I-1 стверджує який буде правдоподібний стан українських громад в діаспорі і яка буде можлива роль для Пласту. На основі цих стверджень пропонується Конгресові в резолюції I-2 вибір. Цей вибір покривається приблизно з „консервативною” або „селекційною” альтернативою, згідно з дефініцією першої сесії ПКТ (стаття: Гаврилик/Сасюч, „Пластовий Шлях” ч. 1-2(72-73) 1985). Далі резолюції під Темою I дають спробу розв'язати проблему вихованого ідеалу Пласту в обставинах існування довготривалої діаспори, при помочі „Креда діаспорного українства”.

РЕЗОЛЮЦІІ - ТЕМА I

ПЛАСТ I ВІЧНА УКРАЇНСЬКА ДІЯСПОРА

Резолюція ч. I-1.

Конгрес рекомендує, щоб Пласт у своєму організаційному плануванні на наступні два десятиліття, виходив з таких положень:

асиміляція

I-1.1 що між українцями другої і дальших генерацій країн поселення проходитимуть нормальні асиміляційні процеси, включно з поступовим занепадом знання української мови;

українці з рискою

I-1.2 що помимо асиміляційних процесів і затрати мови, між українцями в діяспорі буде надалі розвиватися і кристалізуватися своєрідний тип громадянинів з двома батьківщинами; з подвійною лояльністю: українця-американця, українця-канадця, українця-австралійця, і тд., або коротко українця з рискою. Розвиватиметься новотвір громадяніна замежного в країнах поселення через дводі генерації, що однак в якійсь мірі буде ідентифікувати себе з українством;

зріст вагомості українства

I-1.3 що українці діяспори дальше і юраз успішніше інтегруватимуться в господарське, професійне, культурно-мистецьке і політичне життя країн поселення, і що вагомість впливів українців як окремої політично-суспільної групи внутрі країн поселення не то що не будуть зменшуватись, а навпаки будуть зростати. З черги це буде стимулювати синергічний процес дальнього росту і закріплення українства з риском в діяспорі. Саме на основі такої прогнози говоримо про "вічність" української діяспори;

відданість українству

I-1.4 що характеристичне діяспорному українству буде сильне зрізничковання; широкий діялання до якої міри поодинокі українці з риском ідентифікуватимуться з українським народом, його традиціями, матеріальною і духовною культурою, а зокрема володітимуть українською мовою. Себто "відданість українству" буде від мінімальної (мій дід був українцем), почерез пересічну (зберігання звичаїв, членство в парафіях чи організаціях) до сильної чи провідної (відчуття співвідповідальності за

перехід на мову країн поселення

авангард українства

дома України і її діаспори). Засадним чином є твердження, що всі вони в якісь мірі будуть давати свій вклад у зростання українців у діаспорі (модель це українсько-канадський захід).

I-1.5 що існуючі українські організації в країнах поселення будуть мінятися, часто достосовуючись до зменшеної віданості українству їхніх членів. Деякі з них зазиратимуть, а на їх місце поставатимуть нові. Особливо буде правдоподібний перехід багатьох з них на мову країн поселення, головно у випадку організацій молодечих, студентських, професійно зорієнтованих, або сім'їв, кооператив яхрівної церковних громад. Знову, помимо вживання мови поселення ці організації відіграють і надальше відіграватимуть важливу роль в рості української діаспори.

I-1.6 що рівночасно між українцями в діаспорі все буде частина, що викаже понад пересічну віданість українству і буде особливо ідентифікувати себе з українським народом. Суспільний розвиток вкраїнах Нового Світу вказує на правдоподібність, що це будуть люди, які осягатимуть провідні становища в професійному, громадському, культурно-освітньому і робітничому житті країн поселення. Саме ця вітка діаспорних українців буде авангардом стимулювання росту і розвитку українства в рисках, його органічного зв'язку з Україною та розвитку української діаспори на неограничене майбутнє. Ця вітка рівно ж вибере зберігати і плекати українську мову. Вона вимагатиме збереження україномовності бодай між частиною українських організацій в діаспорі. ІІ ряди частинно доповнитиме свіжа еміграція з України і країн східної Європи. Разом вони вимагатимуть існування україно-мової молодечої організації для своїх дітей, їх існування ыкіл з високим стандартом навчання української мови.

Резолюція ч. I-2.

Беручи до уваги ствердження в розділі I-1 цих резолюцій,
Конгрес рекомендує щоб Пласт стояв виразно на становищі, що:

I-2.1

Пластова організація для всестороннього виховання молоді буде служити в першу чергу потребам тих українських родин в діаспорі, що їх відданість українству є понад пересічна; згідно з описом в точці I-1.6 цих резолюцій. Пласт старатиметься виховувати молодь на громадян, що займуть своє місце саме в цій вітці української діаспори, і так допоможуть забезпечити її "вічне" існування. Так слід розуміти під сучасну пору елітарність в Пласті.

I-2.2

Конгрес особливо стверджує, що рішення 5-их Зборів КУПО, на основі рекомендації ПКД ч:2-04:

„Зasadничим вимогом принадлежності до Українського Пласти є вимога володіти українською мовою та вживати її. Усі пластові заняття провадяться українською мовою.”

залишиться надальше правосильним. Пласт буде україномовною організацією. Володіння українською мовою в слові й письмі залишиться передумовом членства (допускається однак можливість де кандидат-член інтенсивно вивчає українську мову). Українську мову Пласт уважатиме не лише засобом комунікації, але також мірилом відданості українству.

I-2.3

можливість
кризи

Пласт свідомий того, що в світлі стверджень в точці I-1.1 цих резолюцій членство в Пласті може часово маліти; однак Пласт готовий перетривати цю кризу, щоб могти служити особливо важному компонентові української діаспори.

I-2.4

толерантність

Пласт уважатиме, що зрізничковання у відданості українству це природний хід життя на довгі генерації в країнах поселення (що не слід відрухово засуджувати в ышкідливій асиміляції тих українців з риском, що вибрали слабший ступінь відданості українству від того, що підходить Пластові). Пласт стремітиме до творчого порозуміння між всіми українцями з риском, і до спільногого творення

довголітнє існування. Діаспора існує бо вона задовільняє особливі потреби групи живих людей; бо своїм існуванням вона дає позитивний вклад для добра України, як рівної для країн поселення. Так вона творить загальноукраїнське добро і так здобуває собі право на існування і збереження.

I-4.4

творче погодження льояльностей

Українці з рискою особливо творчо поєднують лояльність до територіальної держави в якій залишають, до її законів та етосу, із своєю належністю до українства як матірної спадщини. На основі цієї саме спадщини вони творять політично-сусільні групи внутрі цих держав поселення і так в активними співтворцями у формуванні іншого устрому і етосу.

Резолюція ч. I-5.

„*Кредо*”

Конгрес стверджує, що „Кредо діаспорного українця”, (текст залиучений) визначує дочасний вихований ідеал Пласти і становить основу для виховання української ідентичності в діаспорі. Конгрес рекомендує, щоб Кредо в цій, або у відповідно зміненій формі, було включено у вишкільні матеріали для виховників.

Резолюція ч. I-6.

не накладаймо
іншим

Конгрес стверджує, що „Кредо” і концепт „вічної української діаспори” це візія Пластової організації для унапрямлення власної діяльності. Пласт надіється, що це Кредо буде сприємливе для решти української громади в діаспорі, однак слід особливо ствердити, що Пласт не намірює накинути його іншим українським організаціям.

КРЕДО ДІЯСПОРНОГО УКРАЇНСТВА

1. Діяспорним українцем є кожний, що через спадщину, або через вольовий момент уважає себе приналежним до українства.
2. Діяспорні українці продовж багатьох поколінь замешкують в різних країнах світу. Вони громадянами тих країн і цілком інтегровані в суспільне, політичне і громадське життя цих країн на всіх шаблях розвитку. Як громадянами цих країн вони лояльні інтересам цих країн і їхнім законам. Вони уважають либов до країн їхнього поселення й до їхніх культур як позитивний вплив, і так творче поєднують так звану „подвійну лояльність”. Коли державний устрій країн поселення вороже ставиться до концепції діяспорного українства, а особливо коли виразно негує точки 5-9 цього кредо, українці, замешкали в цих державах, уважають себе емігрантами.
3. Існує кількадцятирічна духовна спадщина українського народу з її традиціями, побутом і мораллю, що основана на українському християнстві. Ця спадщина закорінилася глибоко в забірній підсвідомості українців. Саме ця спадщина є рушійною силою для існування діяспорного українства як понаддержавного організму.
4. Приналежність до діяспорного українства не передбачає якогось мінімуму свідомості чи віданості йому. До нього приналежні всі, що себе уважають туди приналежними. Однак, згідно з життєвою закономірністю існуватиме між діяспорними українцями широкий діапазон свідомости і віданості ідеї української діяспори. Тому, треба передбачати, що все будуть одержими цією ідеєю, що і забезпечить їй „вічне“ існування.
5. Діяспорні українці змагають до того, щоб постійно існували суто українські громадські й релігійні організації й установи, які становитимуть основу живої комунікації між ними. Вони також творять організаційну надбудову для кібернетичного поєднання всіх українців діяспори без огляду на кордони держав.
6. Українці діяспори сприяють тому, щоб первіні українські духовості, мистецтва й політична думка розширявалися як далі, а також так, щоб кожнотакожно вносили вклад у загальнодержавське добро.
7. Діяспорні українці уважають своєю відповідальністю існування на території України вільної української держави; зокрема діють так, щоб тому сприяла закордонна політика держав їхнього поселення.

8. Особливим предметом зацікавлення зорганізованої української діаспори є політична свобода індивіда в рамках суспільства. Вони особливо турбуються тим, щоб у державах їхнього поселення був забезпечений вільний розвиток культур меншин, що бажають такі культури зберігати й розвивати.
  9. Українці це творці концепту багатокультурної держави, суверенної адміністративно-політичної одиниці де, в співзвучності з загальнолюдським правопорядком і етикою, народи зберігаються і співаживають як рівноправні партнери, перші різних спадщин.
- Діяспорні українці, індивідуально й колективно, змагають до закріплення цього державного концепту для країн свого поселення; змагають щоб цей концепт прийшов на зміну суто національним або імперіальним державам чи накиданню злиття націй і культур.
10. Той хто раз уважає себе діяспорним українцем, рівночасно відчуває обов'язок кожнотоємо приносити іншому українцеві моральну й матеріальну допомогу, згідно з потребою. Також кожний українець має право надіятися на таку допомогу від інших діяспорних українців.

ТЕМА II

ДЛЯ ЯКИХ БАТЬКІВ ПЛАСТ

I ТЕЗА ПРО ДУШЕВНУ НЕПЕРВІСТЬ БАТЬКІВ СУЧАСНОЇ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ

Конспект

Одною з ключових застанов Першої Сесії ПКТ був розгляд чи була б можливим і доцільном двоторовість в Пласті; себто введення мови країни поселення як одної в офіційних, як мови комунікації на заняттях; дальше поділ членства на україномовних і іншомовних. Застанова була спричинена фактом, що за останнє десятиріччя помічається виразний спад знання української мови серед молоді. Альтернатива двоторовості не дістала підтримки під час нарад. Тому одним із важливіших завдань дальших застанов ПКТ це розглянути консеквенції свідомого рішення, що на час наступної генерації ПЛАСТ залишився б україномовним.

Як подано в конспекті Теми I пластова дітвора цього періоду належатиме до третьої генерації країн поселення. Згідно з твердженнями сучасних наук нового світу занепад мови в таких обставинах це природний розвиток справи, бо збігається саме зі зміною генерації пластового членства. Однак протилежним і не менше наявним фактом є те, що позахоча кількість сучасної пластової молоді задовільно опановує українську мову і є спроможна нею спілкуватись /хоч не завжди нею користується в спілкуванні між собою/. Саме цей факт вказує де шукати відповіді на зasadичне питання: «відки візьмуться україномовні діти і хто будуть вихованки і провід в українському ПЛАСТІ?

Виховання україномовних дітей третьої і дальших генерацій поселення є можливим лише при наявності сильного волевого моменту; присвятити тій цілі дуже багато думки, уваги, часу і грошей. Причини на дотеперішній успіх у затриманні україномовності слід шукати саме в об'єктивному факті, що в українській діаспорі існує низка домів/родин, що на це готові; домів з високим прицілом. Тому питання ...«відки наплив україномовних дітей до Пласти?» перефразовано на ...«для яких домів Пласт?» в ясному відповідно, що для домів з високим прицілом. Дальше було видвижнене ТВЕРДЖЕННЯ, що таких домів буде в майбутньому досить щоб поповнити ряди ПЛАСТУ достаточном кількістю молоді. Затримавши україномовність ПЛАСТУ, з черги, зможе найкраще використати із своєї традиційної ролі організації елітарної молоді.

Черговим твердженням було те, що багато сучасних пластових дітей походить з домів з душевною непервісністю. Домів які під оглядом прицілу щодо загальнолюдських успіхів і осягів для своїх дітей зловіні дорівнюють попереднім домам; однак в них зводиться сумнів: чи варто вкладати час, увагу і гроші для збереження високого стандарту українства, включаччи вивчення мови? В них

нуртув питання непевності за моральне право вщеплювати окремішність і своєрідність в своїх і інших дітей третьої генерації.

ВИСНОВОК: Пласт як організація, повинен дати форум для вивітрення цієї проблеми і доложити всіх зусиль для усунення непевності. Ціллю усієї Теми є піддати під розгляд пластового загалу повинний модель, себто застосовитись над тим на скільки правельное є оптимістична прогноза щодо доросту ПЛАСТУ, і наскільки правельні є окреслення на основі високого прицілу і душевної непевності. Дальше, коли можливо, утвердити віру в правельність вибору україномовної, елітарної альтернативи.

Тема душевної непевності розроблена ширше в статтях в ПЛАСТОВОМУ ШЛЯХУ ч: 4 /76-77/, 1986 і ч: 1-2 /80-81/, 1987. Нахаль невдалось розбудити ні розвинуту достаточної дискусії на цю тему і тому не представляємо Конгресові революцій, що відносяться до питання як усувати душевну непевність.

ТЕМА II

СПІВДІЯ БАТЬКІВ І ВИХОВНИКІВ У ВИХОВНІЙ ПРАЦІ В УПН І УГМ

Конспект

1. Впорядниками (другами і подругами) в УГМ це дуже часто є молоді старші пластуни і пластунки студенти. Подібно в УПН; однак тут в додатку братчиками і сестричками є часто інаки і юначки. Без огляду на це чи це добре чи зле, життя подиктувало, що виховний штаб Пласту оснований в дуже великий мірі на молодих студентах, які самі є в процесі власного формування. З цим пов'язані дальші факти:

- a) Стан складу виховників є дуже пливкий; в часті зміни які часто спричиняють болничий брак тягlosti.
- b) В багатьох випадках ці молоді студенти, помимо запалу і вкладу доброї волі, мають за малі успіхи через брак виховної (життєвої) практики і теоретичного знання, а це негативно відбувається не тільки на виховній праці але і на психіці їх самих і їхнім пізніше відношенні до Пласту і громади.

2. Проблемі якості молодих виховників, можна запобігти посиленням частоти і якості вишколів. Однак, життя показує, що ми прямо не встигаємо. В станицях ніколи не було досить молодих ефективних виховників. Насувається думка, що окремими є шукати додаткових способів посилення виховних кадр, отже однож в цілі панельє є: застосовитися як зарадити хронічним бракам у виховному процесі по станицях.

3. З черги особливо знаменним фактом є те, що батьки сьогоднішнього новацтва і юннатства побільшості самі виховані в Пласті. Часто це сеніори, а коли ні, то колишні інаки або старші пластуни, що не активізувалися у сеніораті. Основним СТВЕРДЖЕННЯМ в підготовці цього панелю було, що між такими батьками все будуть одинини які готові помогти впорядникам чи братчикам і сестричкам в ролі опікунів, гурткового батька чи мами тощо. В цій ролі зможуть відіграти виховника; служити йому порадом чи заступити його в критичних моментах.

РЕЗОЛЮЦІЇ - ТЕМА II

ВКЛЮЧЕННЯ ГУРТКОВИХ І РОВНИХ БАТЬКІВ У ВИХОВНУ СИСТЕМУ УПН і УПМ

Резолюція ч. II-1.

В структуру виховної системи УПН і УПМ вводиться новий пост ройового батька/матері (в УПН) і гурткового батька/матері (в УПМ). Подібно як до тепер вимогом є, що кожний рід має братчика/сестричку, а кожний гурток виховника/виховниця, так в додатку кожний рід і гурток матиме батька/маму опікунів. На цей пост покликається одного з батьків членів роя чи гуртка.

УТОЧНЕНИЯ

1. Роль братчика/сестрички та виховника/виховниці.

В цій системі засаднича роль і прерогативи братчика/сестрички та виховника/виховниці залишаються без змін. Себто за ними залишається організування й переведення сходин, прогульок, переведення всіх занять зв'язаних з проблемами, іспитами змілостей, і.т.д. Зокрема братчики/сестрички та виховники/виховниці надальше відіграватимуть ключеву роль старшого друга.

Введення нового додаткового посту не передбачає присутності ройового чи гурткового батька/мами на сходинах чи інших заняттях, хіба, що в заступстві і все лише на прохання братчика/сестрички, виховника/виховниці або гніздового/гніздової чи зв'язкового/зв'язкової.

2. Роль батька/мами, опікунів.

Для ройового/гурткового батька/мами передбачається наступна роль:

- a) Допомогти, щоб технічно-організаційні аспекти гурткової/ройової системи діяли справно. До цього належатимуть:
  - комунікація між проводом Пласту, а батьками; повідомлення і вияснення в справах сходин, збірок, імпрез, таборів, особливих проектів; головно в наглих випадках чи при змінах;

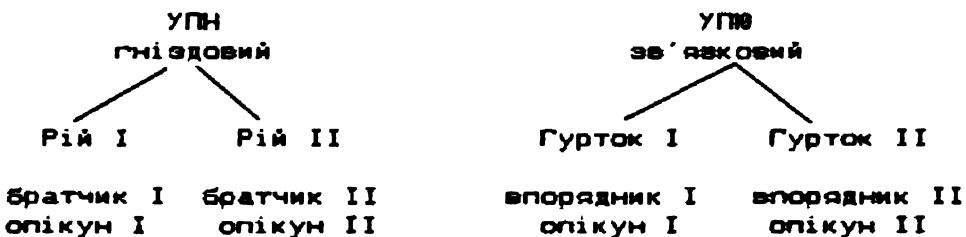
- зорганізування транспорту (авт) на прогульки;
- допомогти впорядникам в підмінні фахівців для переведення особливих занять (гутірки, мистецькі виставки, прогульки до музеїв, відвідини індустрії чи різних установ і т.п.).

- б) **Допомогти** в складних виховних ситуаціях, що є особливо трудні до розв'язання молодому братчикові/сестричці чи виховниківі/виховниці.
- в) **Заступити** братчика/сестричку, виховника/виховницю в наглих чи непередбачених випадках, включно зі сходинами.
- г) **Складати і переводити** кілька разів у рік сходини з батьками свого роя/гуртка, щоб:
- обговорити плян діяльності, познайомити з пластовою методою праці і так стимулювати позитивну співпрацю Пласту з домом;
  - стимулювати двонапрямну комунікацію між батьками а Пластом для узгляднення думок батьків в планах діяльності.

3. **Схема відповідальностей:**

Зв'язковий/гніздовий є відповідальним за праце як і виховника/виховниці й братчика/сестрички так і за праце гурткового/роєвого батька/мами.

Схема відповідальностей в пропонованій системі наступна:

До відповідальности зв'язкового/гніздового належить, щоб гурткові/роєві батьки/мами належно розуміли пластову методу і засадничі цілі заняття. До відповідальности сесрички/брратчика і виховниці/виховника належить інформувати вчасно роєвого/гурткового батька/маму про плян праці роя/гуртка.

ОБГРУНТОВАННЯ

Провідною гіпотезою є те, що дотеперішні кілька десятиліття практика в Пласті виправдала себе; молодий виховник, відносно близький віком до своїх вихованців, найкраще сприяє системі самовиховання і є запорукою, що пластові заняття будуть позні фантазії та молодечої верви, і як такі захоплюючі для молоді. Під час останнього десятиліття Скавтінг в Канаді й ЗСА замінив молодих виховників старими, здебільше батьками. Це не дало успіху і може служити як пересторога чого не слід робити.

Однак, молодий виховник/братчик помимо запалу і доброї волі часто не має достаточного виокулу, теоретичного знання і життєвої практики. Рівно ж він занятий науком, студіями на університеті, а час ісплітів це звичайно криза в плянуванні. Виїзд на праце під час ферій спричинює наглу перерву в тягості. В реєрті спілкування зі старими, непорозуміння з одним або більше батьків своїх новаків чи юнаків може особливо погано відбитися на праці гуртка чи роя.

Успішне переведення пластової програми в сучасних умовах у більшості вимагає співпраці батьків з організацією. Система самовиховання полягає на позитивній мотивації юнака/юначки. Підсилює таку мотивацію у великій мірі піддержа батьків. Важне також наставлення батьків до навчання і вживання української мови. Покликання батьків до тісної співпраці у виховній праці це конечний крок у сучасних діаспорних умовах в яких знаходиться Пласт. Важне замінити поняття, що "в Пласті батьки не потрібні" бо сучасні умовини вимагають співпраці всіх, кому залежить на вихованні української молоді.

ТЕМА III

НОВІ ФОРМИ І НАПРЯМНІ ДІЯЛЬНОСТІ ПЛАСТУ В ДІЯСПОРІ

Конспект

Сеніорат є сьогохні найбільше чисельним уладом в Пласті. УПС охоплює вихованих в ПЛАСТІ громадян, професіоналістів, заправлених до успішного особистого і громадського організаційного життя. До сеніорату належить все три генерації сеніорів /за О.Кузьмович/. Старшепластунство, в додатку до студентів, рівно ж охоплює багато професійних людей на відповідальних становисках. Оба улади разом становлять потенціял понад 2,000 високо вихованіх індивідів яким їхнє особисте минуле в Пласті, а зокрема матірні курені, ставлять до диспозиції надзвичайні можливості взаємокомуникації і спільноті дії, себто громадської акції.

За перших 50 років свого існування ПЛАСТ дав українському громадському житті багато провідних кадр. Однак останніх 10-20 років замало вихованих в Пласті громадян включається в організоване життя української діаспори; натомість, часто стоять осторонь її. Ціль Пласти „виховувати для громади”, не осягається, а це довоодить до розтрати ледіських ресурсів. Тому, одним із завдань ПКТ є спричинити застанову над причинам цього стану і як іому зарадити.

З черги стверджуємо, що українське громадське життя на поселеннях набрало особливих форм. Як українські церкви так і ряд „великих” організацій, головно в Північній Америці, включають в своїх „системах” загально громадські, економічні /оселі, кредитівки/, хіночі, молодечі відділи, ідеологічні студентські організації як рівно ж школи і садочки. Характеристично такому устрою є те, що „великі” організації є самовистарчальні; себто постарчають самі їм потрібний ледіський матеріял. Позитив такого устрою, що сильна відданість членів своїй групі, що стає запоруком тагlosti організації. Однак іншим вислідом рівночасно є барера, хоч не видна але дійсна, перед тим індивідуум, що хотів би увійти зі зовні й стати рівним партнером в житті й праці такої організації. Добра воля Пласти доставляти громаді, або інтенція поодиноких пластунів „включатися”, не все в радо бачені. Себто брак загально існуючої охоти включатися в організаційне життя є посиленій факт, що охотника не дуже радо вітабть.

Помимо великої скількості організацій ряд ресортів, потреб життя української діаспори, не достаточно розвинені. Це головно в ділонгах де конечні професійні сили. Називаю питання чи зумів би ПЛАСТ, що розпоряджає великим числом зажитого професійного членства, внести позитивний вклад в громадське життя діаспори коли почав би діяти як громадська організація.

РЕЗОЛЮЦІЇ - ТЕМА III

НОВІ ФОРМИ І НАПРЯМНІ ДІЯЛЬНОСТІ УСП І УПС В ДІЯСПОРІ.

Резолюція ч. III-1.

Конгрес рекомендує, щоб доросле членство себе то
теперішній УПС і частинно УСП, оформили себе на загально-
громадську українську організацію в діаспорі, задекларувавши
назву Український Пласт. Це означає, що „дорослий” Пласт
вільне на себе ряд особливих завдань громадського характеру.
Ці завдання описані в окремих резолюціях і матеріалах ПКТ, і
є зреєстровані в резолюції ч: III-2

Резолюція ч. III-2.

Конгрес рекомендує, щоб на найближче майбутнє, громадська
діяльність українського Пласти висереджувалася на наступних
ділянках:

- III-2.1. Стало стежити за розвитком політичної ситуації
і громадської думки в Україні й надавати
якнайбільше позитивних контактів між
українцями в Україні та українцями в
діаспорі, як рівномеж Українською і урядами
та інституціями країн поселення.

ЗВ'ЯЗОК З

Україною

Уточнення і обґрунтування:
Україна, для членів Пласти, це не лише традиційна українська
територія в східній Європі. Радше, це також всяка український
нарід в Україні і поза нею, у всіх країнах поселення в цілому
світі. Україна це також всі матеріальні і культурні надбання
цілого світового українського народу, його мова, його історія,
його духовість і традиції. Всі члени Пласти це громадянини
Глобальної України. Тому члени Пласти мають обов'язок дбати про
добро всіх частин глобальної України, починаючи від тієї частини
серед якої мешкають, але не поминанні найменшої її вітки в
найбільш глухій частині світу.

Очевидно, історичні українські землі і нарід, що на них живе, це
ядро цієї глобальної України, найбільша її частина, й свого рода
наріжний камінь світової України. Тим то ця ядрова Україна вимагає
особливої уваги і праці всіх членів Пласти.

Пластуни і пластунки зобов'язані своєю присягою, історичному ролю

Пласту, та нашим членством в СКВУ, робити все можливе, щоб допомогти українському народові здобути рівноправне місце серед народів світу, тобто забезпечити для України ті права, якими користуються більшість цивілізованих країн світу, а саме: державну соборність і сувереність, в демократичному, парламентарному політичному системон, базованою на християнських принципах любові й справедливості.

З метою поширення цих ідей і здійснення цієї мети члени УПС і УСП:

1. Слідкують за подіями в Україні, особливо за розвитком подій у своїй професії чи особливій ділянці зацікавлення.
2. Втримують особистий зв'язок з лідьми своєї професії, чи свого особливого зацікавлення в Україні, чи у випадку УСП, своєї вікової групи.
3. Відвідують, по можливості, Україну з метою затіснення такого зв'язку зі своїми відповідниками в Україні, дотримуючи, при тому, своїх пластових засад.
4. Спроваджують своїх відповідників з України відвідати країну свого поселення і українську громаду в ній.
5. Втримують живий зв'язок з членами своєї близької і дальніої родини в Україні, якщо така є.
6. Слідкують за нарушенням лідських прав в Україні, та допомагають українським з'язкам сумління, чи тим, що переслідувані за культуру, релігійну чи іншу діяльність на користь України.
7. Удосконалюють знання української термінології своєї професії чи ділянки зацікавлення, й користаються ним в час ділових та інших відвідин України.

Щоб допомогти членам Пласту виконати повинні обов'язки Пласт-УГО:

1. Збирає і публікує інформації та аналізу розвитку подій в сучасній Україні у відповідних пластових виданнях.
2. Діє як середник виміни інформації та досвіду поміж членами Пласту, щодо зв'язків з Україною.
3. Організує семінари та конференції на тему сучасної України, та ролі Пласту щодо цієї справи.
4. Співпрацює з іншими українськими організаціями та установами, зокрема науковими установами, що цікавляться сучасною Україною.

III-2.2.

«Сарсельський проект»

Підтримувати ті українські установи , що мають безпосереднє і важливе відношення до сучасної України , які провадять, у великій мірі, членами Пласту. Зокрема , підтримувати фінансово та інакше видання Енциклопедії Українознавства НТУ в Європі / т.зв. Сарсельський проект/

III-2.3.

документація історії України

Сприяти діяльності груп для вібрація і відповідного збереження документації історії України , головно останніх десятліть , а коли це вказано, самим творити такі групи і центри /приміри це фільм „Хміва Розлачу і Український Канадський Документаційний і Дослідчий Центр , що саме тепер організується/.

III-2.4

Живий зб'язок

Розпрацювати і зберегти організаційну сітку для племіння „живого зв'язку“ між українцями в діаспорі головно на рівні індивідів і родин.

Уточнення

Пласт-УГО опрацює систему і стало дбати про те, щоб відбувалось як найбільше індивідуальних, а також групових поїздок і візитів відвідин між українцями різних країн поселення. В тій цілі відповідна референтура поробить такі заходи:

1. Наладити співпрацю з комерційними підприємствами подорожей для організації групових поїздок і зберігати реєстр приватних осіб зацікавлених у візитах відвідин.
2. Посередничити в наладенні громадських зустрічей і участі в імпрезах при нагоді групових поїздок.
3. Подбати про поширення і популяризацію виміні дітей пластунів і непластунів юнацького віку поміж українськими родинами різних країн (на кілька тижнів, або кілька місячне перебування під час декількох вакацій, або в інший час). З тією метою референтура стимулює зацікавлення родин у виміні, постійно підживує нових кандидатів і посередничить поміж родинами з різних країн.
4. Допоможе в найденні спонсорів для спровадження молодих надійних студентів або аспірантів з країн слабого економічного рівня на студії до Північної Америки, Європи чи Австралії.
5. Наладити контакти для кореспонденційної виміни поміж колегами членами різних професій в різних країнах діаспори.
6. В цілі уможливлення повіщих проектів зберігає „дата бейс“ і систему комунікації.

іміграція

- III-2.5 Сприяти відержанню, або самому творити і віддержувати, службу для допомоги в еміграції українців до країн свого поселення; включно з улаштуванням емігрантів на постійне життя та їх включення в місцеве суспільство та місцеву українську громаду.

Уточнення

Наладнати стало діючу систему допомоги в еміграції до країн поселення українців з країн східної Європи (Польща, Чехословаччина, Румунія), як рівноож із Советського Союзу. Зокрема опрацювати наступні ресорти:

1. Нав'язати і відратити близький зв'язок з урядовцями міністерств еміграції цієї країн поселення, з переходовими таборами в Європі, і добровільними працівниками, що є заангажовані в справах еміграції.
2. Створити систему підшукання особистих спонсорств для емігрантів і біженців.
3. Зорганізувати більшу групу добровольців, між членами і нечленами Пласту, що допомагатимуть емігрантам влаштуватися.
4. Дати почин, а відтак в порозумінні з українськими централями, систематично продовжувати діяння політичної "льобі" в справах допущення еміграції українців і використання грошевих ресурсів які уряди призначають для допомоги біженцям і емігрантам.
5. Для успішного переведення цих акцій відтерживати „дата бейс” про закони і урядові програми, що відносяться до еміграції і справ біженців, реєстр спонсорів і добровільних працівників, досід влаштування в різних місцевостях.
6. Коли в країні поселення існує окрема організація як напр.: Українська Еміграційна Служба Канади, метою діяльності Пласту-УГО буде в порозумінні з нею зорганізувати систему добровільних працівників для завдань вичислених в точках 1-5 цієї резолюції.

шкільництво

- III-2.6 Дбати про існування ефективної мережі шкіл українознавства для пластової молоді і зтримувати відповідний для цього український педагогічний центр.

громадська думка

- III-2.7 Творити на терені власної організації при помочі дискусійних кружків, конференцій, з'їздів, семінарів і т.п. форум і нагоду для кристалізації громадської думки української діаспори і її популяризації в громаді.

III-2.8 При допомові ширення інформації в „медія” я інтервенції в політичній житті країн поселення старатися підносити престиж України і творити прихильну громадську опінію в користь України посеред загального суспільства країн поселення.

Уточнення

Створити на терені Пласту-УГО сітку клітин, що діятимуть в ролі „льобі”, передаватимуть інформації для медії і старатимуться мати вплив на політичні інституції, уряд і урядові агенції країн поселення. Іхня дія буде спрямована на те, щоб збільшити вплив українців країн поселення та потягнення їхнього уряду, особливо, щоб закордонна його політика була якнайбільше корисна для України. Діяльність цих клітин включатиме:

1. В порозумінні з іншими українськими організаціями, а особливо їх централіями, стало устійнювати приоритети акцій і брати на себе зобов'язання виконати частину з них.
2. Зазнайомитись і стало вдерживати особистий зв'язок з послами зі своїх округ до палат репрезентантів чи парламентів; під час виборів зазнайомитись із кандидатами і вимагати від них здекларування їхнього становища в справах, що мають відношення до українців.
3. Стежити за розвитком подій і систематично представляти політичним інстанціям (урядові, партіям, агенціям міністерств, допоміжним радам і т.п.) становище українців у формі комунікацій/меморіялів. Особливо ре агувати в цей спосіб на події політичної важливості українців.
4. В наявних політичних акціях вдерживати відповідну комунікацію з українськими організаціями, установами, а зокрема українськими централіями та громадськими надбудовами.

III-2.9 Згідно з рациєю і потребою часу вдерживати стали бира в яких праця провадиться на професійній базі.

III-2.10 Зорганізувати фінансову базу для цієї діяльності основану на пластовій корпорації і окремих фондах відібраних головно із доходових інгерезах індивідуальних датків.

Резолюція ч. III-3.

обов'язки

Згідно з резолюцією ч. III-1 Конгрес рекомендує щоб членство в УПС уважалося тодішнім з добровільним прийняттям на себе обов'язку виконати мінімум праці в однім із двох головних ресортів діяльності Пласту або в громадській праці в інших організаціях себто:

- III-3.1 В Пласті, Організації Української Молоді (ОУМ) працеврати в ролі вихованка-проводника; над розпрацюванням виховних матеріалів і посібників; над вихолами; у видавничій діяльності або в господарчому чи організаційному апараті для адміністрації імпрез, таборів, зустрічей, пластового майна, домів і т.п.
- III-3.2 В Українській Громадській Організації Пласт (УГО) добровільно вибрати собі одну або більше ділянок (згідно з резолюцією ч:2) і так виказати мінімум активності.
- III-3.3 Особливо побажання щоб члени УПС були активні в громадських, харитативних, політичних, наукових, фахових, фінансових та інших організаціях поза Пластом; українських і не-українських в країнах поселення. Таку їх діяльність уважається за пластову праце. Одночасно, і в додатку до 3.1 - 3.3, Конгрес рекомендує, щоб членство в УПС уважалося резервом лідських ресурсів для виховної і громадської праці в Пласті й поза Пластом. Хвилява чи переходова неактивність не конче нарушує систему членських обов'язків. Рівно ж Конгрес рекомендує, щоб мірilo мінімум діяльності було визначене потім як буде набута хиттева практика наступних кількох років.

Резолюція ч. III-4.

організаційна структура

Прийняття резолюцій ч:2 і З робить конечним перебудувати організаційну схему Пласту і поновно уточнити обов'язки і завдання виконавчих органів Пласту, себто станицьких, краївських і головної Старшин і Рад, як рівної загальних зборів і з'їздів. Конгрес рекомендує, щоб в оформленні нової структури був прийнятий принцип незалежності її Пласту-ОУМ і Пласту-УГО. Це означає, що будуть відокремлені проводи цих двох віток Пласту, а їх діяльність буде завершена координаційними органами (старшинами) на рівні станиць, країв, і КУПО.

Резолюція ч. III-5.

референтури діловодства

Конгрес рекомендує, щоб для реалізації заєдань передбачених в резолюції ч:2, провід Пласту-УГО складався з ряду референтур/діловодств, що приблизно покриваються з вимірюваннями там заєданнями. Діловоди будуть вибрані на Радах чи З'їздах станцій, країв і КУПО та матимуть обов'язок звітувати зі своєї діяльності на тих же Радах чи З'їздах.

Резолюція ч. III-6.

матірні курені

Конгрес закликає матірні курені УПС і УСП вибрати як особливе поле своєї діяльності одну або більше ділянок праці Пласту-УГО, згідно з резолюцією ч:2, і в той спосіб забезпечити потрібні ладські ресурси та тягливість дії.

Резолюція ч. III-7.

уведення в життя

Конгрес рекомендує КУПО доручити ГПБ і КПС-ам, а зокрема булавам УПС, підати ці резолюції ПКТ обширній дискусії і представити їх до верифікації Краєвим З'їздам.

Зокрема слід прийняти рішення в справах:

- поширення діяльності Пласту на загально-громадський відтинок;
- організаційної структури проводів і правильників дій проводів, відповідно до потреб і обставин в краях;
- підбору офіційного наземництва організації і проводів;
- уконституовання статутових справ.

Основою до цього маєть служити рекомендації ПКТ.

Резолюція ч. III-8.

**пробний
період**

Конгрес рекомендує КУПО доручити КПС-ам і проводам УПС та УСП розпочати у всіх краях праце референтур передбачених в революції ч:2, згідно з їхніми можливостями. Цей перший етап праці слід уважати експериментальним. Досвід є діяльності повинен служити додатковою основою для уконституовання ресортів діяльності Пласту-УГО в правильниках дій проводів і в статутах.

Резолюція ч. III-9.

**пристосування
домівок**

Конгрес рекомендує щоб ГПБ, КПС-и і Станичні проводи, в переходовому часі коли УПС і УСП активізуватимуться в громадській праці (згідно з позиціями резолюціями), звернути особливу увагу на пристосування пластових домівок для діяльності не лише молоді, але також Пласту-УГО.

Резолюція ч. III-10.

**статус в
централь**

Конгрес рекомендує, щоб ГПБ і поодинокі КПС-и зробили, в черги, старання вступити до централь українських організацій (СКВУ, КУК, СУА і т.п.), як загально-громадська організація, а не лише молодіжна (як це є тепер) і домагалися там відповідного статусу, права голосу і права вибору до їхніх екзекутив і президентів.

Лариса Залеська Онишкевич

голова Дослідно-планувальної
комісії ГПБ, 1980-84

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПРО СУЧАСНУ ПЛАСТОВУ ПРОБЛЕМАТИКУ

Мої спостереження можна б розпочати крилатим висловом, крилатими думками. А крила є корисні, і крил потрібно. Та часами треба на крилах і приземлитись. Треба глянути на світ, на факти щоб "бистро розглянути всю землю" свою; тоді, крім успіхів, часами можна побачити й неуспіхи, коли добре придивитись. Звичайно про проблеми не говориться з незрілими й недужими, тільки з тими, що є підставово здорові й сильні. І тому може найлогічніше й найсправедливіше буде приглянувшись нашим основам у цій, приглянувшись як вони стоять на ґрунті, як їхній символ, що зображені у нашій пластовій трилистоковій лілії, — відбивається в житті. Як він відзеркалений у діях усіх нас, в житті кожного нашого уладу, члена кожного віку. А ми ще досить сильні, щоб подивитись на це.

Недавно по наших пластових осередках у зв'язку підготовкою до конгресу відбувались дискусії, головно про мету Пласту в 2000-ім році. Один з дискутантів у Вашингтоні звернув увагу на кілька фактів, а серед них такі два: 1. Сьогодні 50-80% українців в діяспорі, що працюють у правозахисному русі — це пластуни, або особи виховані в Пласті; 2. Багато з активних сьогодні у громадах, і навіть неактивних осіб завдячують Пластові свої почуття українства, української ідентичності, вони передають їх також своїм дітям.

Майже кожний з нас може погодитись із повищим спостереженням. Застановившись, ми можемо навіть поширити повище твердження не тільки щодо участі у правозахисному русі, але й у всій українській громадській діяльності у діяспорі. Може і що активність також ведуть на 50 чи й 80% пластуни. Ми та-кож бачимо, що пластуни беруть участь у проводах громад, що пластуни полагоджують конфлікти, стараються не допускати

до роздору в громаді. І це є виявом повного громадського ви-ховання, повної громадської зрілості. Отже це зарадя чого справ-ді заінтував Пласт понад 70 років тому, зреалізовано. Так, пла-стуни сповнюють свої обов'язки супроти України. І це є самобу-лучче почуття. Це своє завдання — виховувати громадян Пласт сповняє. І саме це можна назвати "тріумфом Пласти" (ужива-ючи називу одної статті про Пласт, про його ювілей 1982р.). Під цим аспектом діяльності можна сказати, що це плід пластового виховання, пластової програми. Це є овоч, яким сьогодні є і юнаки, і 85-річні сеніори.

Та є один аспект, ще одна сторона пелюстки, що є сим-воловим вірності Україні — а це вже справа не зовсім зовнішньо-го характеру, тільки радше внутрішнього: це спілкування рід-ною мовою — і на сходинах, і на таборах, і серед друзів. І цей аспект нашої пелюстки блідне сьогодні в кожному уладі..., І ми шукаємо тих лицарів слова, що з посвятою плекатимуть її та-ки відомі серед пластунів — бо без таких ми не виконаємо сво-єї місії в діяспорі.

ІІ. Друга пелюстка нам пригадує про поміч близжнім. Це також є частина вірності Богові, практиковання християнства — як і частина тої громадської активності у правозахисному русі, допомозі братам у Польщі, Бразілії... Це і навіть пожер-тви на фонд одности, Фонд Дрота. Цими акціями також займа-ються і новаки, і сиві сеніори. Може не всі, може не 80, та й не 50%. Та вони є. На цім форумі наша активність не раз буває у досить солідних і великих маштабах. І знову ж — вона у зовні-шньому вияві.

Але й ця пелюстка має ще одну сторону, виключно пла-стову — внутрішню: допомоги близжньому в праці, у трудних си-туаціях у виконуванні пластових обов'язків, у звичайних люд-ських, цивілізованих обставинах: Ви може бачили юнака на ле-тoviщі, що стояв самітньо перед відлетом на пластову Зустріч? Довкола нього велика група пластунів однолітків (яких він не знав), та ще й група провідників, що про нього не думала... Ви бачили юначку, який не хотіли дозволити таборувати з юнач-ками, бо вона не зможе з ними маршувати, мусить ходити з па-лицею... Ви може бачили як підгору пластунка ледве несла па-кунки на табір, десятки пластунів поіри ісі проходило голіруч, аж один зупинився й допоміг. Він не був пластуном... Та ми та-

кож можемо бачити, коли невідомими гістьми, головно з інших країн, пластуни вміють заопікуватись. Це видно головно по менших країнах, менших осередках. І тоді можна собі пригадати, що це справжня пластова гостинність і дружба. Та й сьогодні буває таке, що хтось із пластунів потелефонує й запитає: "Чи в чомусь треба допомогти?" І такі прояви приємно було відчути перед самим Конгресом.

Звичайно, в наших проблемах є та причина, що ми не вспіваємо бачити підставових людських ситуацій, і тому не раз наша українська гостинність пригнешена, а пластова дружба придущена. Може тому, що ті, які є діяльні, є жорстоко закидані обов'язками, що не раз не вспівають реагувати на звичайному людському рівні. І в тих моментах також не можуть дати прикладу, вияву пластової дружби.

А з дружністю в'яжеться ще одна справа: підтримка, заохота до праці іншим виконати обов'язок наших друзям. Бувають випадки, коли щось непластове закрадається і росте, коли ми навіть не хочемо бачити інших, якщо це не є наша праця; не хочемо бачити успіхів інших, якщо це не за нашим пляном або не під нашим крилом, або не нашого розмаху. У таких випадках щось боюче нетпластове проявляється у тих дорослих пластунів, які знечінюють працю інших, працю інакодумуючих. Немов є тільки один підхід до кожної справи? А чому б не запитати: "А який в тебе плян, і чим я можу допомогти?" .

І часто, мабуть, через таку непластову поведінку /хоч зрозуміло — людську/, відпадають від активності не тільки ті, що може тільки це що байдужі, але й ті завзяті, що вколені такими псевдо "провідниками", — бо хтось не є з даного гурта. І тут мова не про юнацькі гурти, не про типову поведінку юнацького віку. Мова про леяків наших провідників, які такою поведінкою зменшують число активістів.

Та ми маємо й інші прояви. І наше юнацтво може їх добре бачити. Є працьовиті, тихі мурашки. Це символи витривалості, яких молодь може бачити й шанувати, й наслідувати. Є ті братчики, сестрички й подруги, що своєю лагідністю та вірою в молодь і виховників немов піщанину до піщанини складають свою працю, аж вибудують те, що почали. Є подруги та друзі, які швидко бачать моменти потреби, готові всюди допомогти, всіх тепло піддержати, єсім допомогти. І нам потрібно їх більше. Ми хочемо, щоб саме їх наша молодь могла бачити й наслідувати.

III. І приходимо до третьої пелюстки чулої лілеї. Читаючи пояснення Третього Головного Пластового Обов'язку, спочатку вдаряє тавтологія, непотрібне повторювання. Навіщо ж підкреслювати "слухатись пластової влади", згадувати Пластголовий Закон, який 10-й точці це саме каже? Чи це якась нелогічність? Адже юнацтво сьогодні не має з цим проблем. Юнацтво можливо скоріше буде не дотримуватись вимоги про сумлінність, про точність чи словність, то ж, неваже у цій чверті двадцятого віку потрібно підкреслювати послух пластовій владі? І стає аж моторошно, а то й смішно, що справа тут справді не з юнацтвом. Це справи з нами, дорослими пластунами. Бо буває якесь дивне, неясне, і мабуть, часто й несвідоме поборювання того, що "згорі" походить. І дивно (а може й дещо нездоро во), коли самозвані "провідники" хочуть підкошувати те що нашими голосами м'я доручили будувати певним особам. Такі іронії не є виявом здорового змагу, тільки дивною потребою м'яти, чи не допускати до вияву те, що від інших походить...

Ці, і тим подібні явища не є приемними спостереженнями про наші негативні вияви, про наше не пластове обличчя, не пластову поставу. Бо це мова про нас — дорослих, вихованіх ніби то, ще "за добрих, старих часів". Якщо ж тепер все погіршилось — то в кого ж тоді юнацтво має речитись? І як ми можемо робити буть-які завваги про пластову поставу юнаків? Жемо робити будь — які завваги про пластову поставу юнаків? І тут можна навіть погодитись із тими друзями, що вже довший час твердять, що впершу чергу треба перевиховати УПС. Та коли ж тоді ми дійдемо до юнацтва?

Ми можемо запитати: А як дивляться на різні прояви пластування й пластову поставу пластуни по різних осередках? Щоб мати реакцію й погляди пластунів як вони особисто відчувають наш сучасний стан. Дослідно-планувальна комісія ГПБ розсилала запитники. Анкети ставили питання — як даний відповідач порівнює сьогоднішню ситуацію до тієї, що була тому 10 років, і чого сподівається в 1994-ому році. На питання про пластову поставу, практикування християнських зasad, вживання української мови, вияв громадської зріlosti й праці в громаді — більшість опитуваних подала дуже сильний спад. Песимістичні оцінки майбутнього Пласти, зокрема замітні по менших осередках, ле обмежене число виховників, обмежені джерла виховних матеріалів, і самого приросту до Пласти. Абстрагуючи від того, чи

ці відповіді є близькі до справжньої оцінки, воїні представляють особисті пессимістичні погляди, відчуття, думки їх авторів. Такий пессимізм не є здоровим для будь-якого тіла, для будь-якої організації.

Та з другого боку — є звітування й з інших таборів, з інших груп, звичайно досить селективного характеру: чи це "Золотої Булави" (вибраного старшого юнацтва), чи це з "Лісової Школи" (вибраних кандидатів на виховників), чи це із прогулянки УСП до Європи на ЮМПЗ 1983. Всюди в них була спершу гостра самоселекція (бо зголосувались тільки сильно мотивовані особи), а пізніше ще селекція проводом. І на таких пластових зустрічах пластову постару оцінювали на 90% позитивно, вживання української мови на 95%. Отже це факт, над яким треба застановитись. Факт також, що ті групи представляли не 80%, і навіть не 50% членів даного уладу, радше тільки яких 15%. Ну, й скажім що може ще яких 15% подібних їм могли б їм дорівняти. Це так в юнацтві та в УСП. А в УПС? І чи не царта призадуматись над тим, чи може тих 15-30% пластунів — це саме той ідеальний Пласт, якого ми прагнемо? Може це той ідеальний Пласт, за яким шукаємо?

ІУ. Такі різні яркості барви, такий різний вигляд пелюсток лілеї. Та є ще одна частина пластової-скавтової лілеї: невеличкий горизонтальний обруч "ЖИТЯ В ПЛАСТИ" пояснює що трилистя лілея з обручем (обруч єдині пелюстки, щоб Пласт був сильним) "стали символом ідейної єдності цілого пластового руху". А наскільки цей обруч виконує свою функцію в нас тепер? Ілучи по світі й відвідуючи різні країни й пластові сeredki, головна ГПБ побачив вже тому чотири роки, що в нас є велика потреба пластової єдності, почуття спільноти пластової родини й дружби. Тому є намагання підкреслити цю справу, звернути увагу на те, що наші розходження є менші, як чаші спільні підстави, що треба дивитись на цілу ріднію, і не тільки на себе самого, бачити тільки свої потреби і свою країну. Дзеркало нам на довго не вистачить. Відосереджування від потреб різних країн та осередків і від координуючих центрів не тільки не виявляє нашої уваги до більшіх, дуже близької пластової братії, але такий підхід не може пророкувати навіть місцевого успіху на довший час. Зосередження уваги тільки на потреби свого городця — це лрібномістечкове обмеження, це присудження на самозагибель. Без вияву єдності, співпраці на горизонталь-

ній та вертикальній лініях — неуспіхи швидко почнуть відбиватися на всіх країнах, по всіх станицях і маленьких осередках. А чам треба пам'ятати: щоб наша молодь почувалася силою, їй конечно потрібно широких контактів з пластунами по цілому світі.

Змаг чи компетиція поміж осередками та країнами потрічна, але тільки у відповідній пропорції та відповідному використанні. Наприклад, поки виходив журнал для юнацьких виховників (В Дорогу з Юнацтвом) КПС-и Канади й ЗСА часто видали також і свої виховні матеріали. Відколи журнал перестав виходити, таких матеріалів не видно. (А може ними не вимінкуються). Та крім компетиції є ще й відокремлення, вілсунення, відчуження. І це в час, коли у Західному світі вже деякий час говориться про конечність і позитиви вичуття спільноти, грамали — комунітас.

При більшій та уважнішій співпраці, при дружбі між країнами, наприклад, можна буде більше ділитись матеріалами, здобутками, виховниками та й — спільно обговорювати наші проблеми з метою, щоб наше новацтво й юнацтво в повні відчували користь з того, і щоб вони та їхні виховники могли бути близче до нашого ідеалу.

Коли на зовнішньому фронті ми зуміли виховати позитивний продукт і позитивний вид, то на внутрішньому, коли мова про вироблений характер та пластову поставу — ми часто недомагаємо. І мусимо це бачити, що ці недомагання є так в УПС, і в УСП, і не раз у наших виховників, і вище — у провідників. Відхилення від пластової поведінки — це слабості на внутрішньому відтинку. І якщо ми маємо застереження до наших юних і молодих, що ж ми повігні говорити про не заїжди то позитивні приклади старших? І чому про них ми не говоримо?

Ми досить іде сильні на це, щоб ці підсумки спрощених позитивів і негативів робити може дещо під гострішим кутом, та нам пора дивитись відкритими очима на наші проблеми. Коли відбувалась підготовка до Пластового Конгресу Другого, а потім і сам Конгрес, — стверджено незамінність усіх наших вимог і позицій, коли проаналізовано тодішню ситуацію. Тоді привертала увагу справа української ідентичності. Тепер ця тема вже не є проблемою.

Коли наша Дослідно-Плянувальна комісія ГПБ почала пращовати, підсумувало такі головні проблеми в Пласті сьогодні:

A. На індивідуальному форумі:

- потреба піднести рівень пластової постави;
- потреба сияву охочих до пластової праці та по добровільного зголосення брати обов'язки;
- потреба глянути довір'я до молодших від себе;
- потреба реакції на гальопуючий прояв практикування двомовності (у всіх уладах).

B. На груповому форумі:

- потреба готових матеріалів на сходини (главно юнацьких);
- потреба вишколених виховчиків та батьків для допомоги у пластовій праці;
- справа доросту.

Динамічність нашої організації тепер помітно зменшилась. Наш ріст також. Не міняючи нашої ідеології, наших підстав, перед нами є можливість кількох екстрем, або компромісу:
1. консервативне, суворе придережування теперішніх зasad, а і з тим готовість зменшити членство десь до 30-40% сьогоднішнього числа.

2. Адаптація до обставин — шляхом змінених вимог та напрямів для пластової праці

3. Компромісова позиція поміж повищими двома.

До чого б ми не дійшли, яке б ми рішення не зробили на другій сесії Третього Пластового Конгресу за чотири роки, ми мусимо змінити теперішній хід подій, теперішній їх напрям. Щоб мати ясний погляд на наші можливості, нам треба піти до джерел, до часів творення нашої організації. Тоді мета Пласти була пристосована до існуючих тоді потреб нашої громади (дати громаді добрих провідників і громадян). І на це треба знову дигитись нам сьогодні, на сьогоднішні потреби нашої громади.

Дослідно-Плянувальна комісія ГПБ почала свою працю у 12-ох підкомісіях одна з них — Підкомісія плянування на майбутнє поставила собі за вихідну точку пигання: А яка саме мета Пласти має бути на майбутнє? Чого потребують тепер і чого потребуватимуть в майбутньому, батьки, Пласт та ціла українська громада в діяспорі? Себто: яка мета Пласти на 2000-ий рік? Маючи ясний погляд на це ключеве питання, нам буде, відносно, легко робити всі інші пляни для пластової праці.

Коли в дискусіях ПКД-го, що відбувались поміж обома сесіями, брали участь головно запрошені особи, цим разом ми вирішили втягнути до дискусії всіо пластову братію. Ми поставили порушенні теми ще два роки перед першою сесією Третього Пластового Конгресу. Тому ще на ЮМПЗ-1982 всі члени УСП та УПС мали змогу брати участь у дискусіях та слухати звідомлення з праці майже всіх наших підкомісій Дослідно-Плянувальної Комісії.

Як і під час ЮМПЗ-1982, так і -1983, всі дорослі пластуни мали змогу також вільнити запитник про "Пласт у 2000-ім році." Ці запитники (разом з підсумованими пропозиціями) пошириювано в 1982-84 роках через курінних УПС (напр. на відправі курінних на весні 1983), через Булавного та референтів УПС, наради станичних ЗСА (літо 1983) і через КПС-и. Правда, не всі хотіли розповсюджувати інформації про розпочату дискусію, і тому не всі країни були однаково поінформовані, що, мабуть, і довело до досить дивних виступів у Пластовому Шляху.

Порушена основна тема сточатку для декого виглядала досить абстрактною, себто такою, що справді здавалась немов далека до кожноденних проблем пластової праці по осередках. Та досить швидко багато пластунів зрозуміло, що поставлене питання про мету Пласти справді заторкає дуже конкретні деталі. Тому по багатьох осередках досить жваво організувались дискусії по що тему, наприклад, в кількох осередках Австралії, УПС у ЗСА, УСП в Канаді, станиці Філадельфії, Вашингтону, Чікаго, Ньюарку, Нью-Йорку, Торонто курені "Ti, що греблі рвуть" та "Перші Стежі".

Коли по різних подібних організаціях мале коло спеціалістів приготовляє плянування на далеку мету, а потім управа тільки затверджує готові пляни та зміни, шануючи працю та участь широкого числа дорослих пластунів у пластовій праці, ми поставили ці теми на широкий і доступний форум. І тому ці теми є на першій сесії Третього Пластового Конгресу з тією метою, щоб вони були далі дискутованими по всіх осередках, аж на заключній, другій сесії Третього Конгресу в 1988-ім році буде зроблено підсумки та вирішення. Коли тепер ще дехто боїться навіть поставити деякі теми до дискусії, а не то відкрито про них говорити, ми вже завважуємо, що початкова емоційна реакція промишає, а надходить більше розумова й реалістична, себто підхожа до вирішування й резідістичного плянування— як це подібно ви-

словлено у Великій грі, для того щоб бачити "ідеалізм життєвих цілей і реадізм у засобах".

На першій сесії Третього Конгресу ми ставимо до дискусії важливі справи та проблеми у нашій праці, які підлягають нашим ТРЬОМ ОБОВ'ЯЗКАМ ПЛАСТУНА:

- ВІРНІСТЬ БОГОВІ — підсумовання думок, поданих членами Дослідно-плянувальної Комісії друзями з УСП.

- ВІРНОСТИ УКРАЇНІ — дискусія про гасло щодо сьогоднішньої України, подане членами Дослідно-плянувальної Комісії (всі з Канади).

- Друга дискусія — про дуже актуальну справу сьогодні, а тим більше у майбутньому — справа вживання української мови на пластових заняттях. Презентація теми включає різні екстреми, для повного розуміння можливостей та консеквенцій. Тема представлена членами Підкомісії ПКД: Спілкування українською мовою.

- МЕТА ПЛАСТУ В 2000-ім році — представлена у формі підсумків досі висловлених можливостей. Вона мусить включати думки із попередніх дискусій та передставити справу виразно, знову ж у формі наших можливостей та пов'язаних результатів.

Коли Другий Конгрес поставив гасло: ПІЗНАВАТИ — ЩОБ ПЕРЕДБАЧИТИ — ЩОБ ДІЯТИ, і сам зasadничо більше уваги присвятив першій частині, у підготовці Третього Конгресу ми поставили на першу сесію наголос на передбачення, щоб на другій сесії ми могли вирішити як плянуємо діяти.

Подивившись на справи реалістично, поглянувши "бістрим оком з-під хмар на землю", побачимо виразніше "зрадливі яри". Побачивши в дзеркалі відбитку свою, відбитку нас усіх, наш вигляд сьогодні, і широко чесно подивившись на нього, у дружніх розмовах, аж тоді ми зможемо вдатись до лету під хмару, знову підноситись на крилах, знаючи вже виразно куди летити і куди прямувати. Писала Ліна Костенко, що кожна людина має крила, та коли, можливо крилатим ґрунту не треба, то треба їм мати вид на ґрунт, на землю. Тоді нашу пластову естафету, у формі трилистої лілії, будемо мати кому передавати — у сильні молоді руки, на сильні молоді крила.

(Слово виголошане на початку першої сесії Третього Пластового Конгресу)

ПРОБЛЕМИ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ТРЕТЬОГО

Пласт і Вічна Українська Діяспора

1. Початок існування українських поселень, в інших країнах не пов'язаних з материком, сягає більш ніж 100 років ззад. Під сучасну пору стан розвитку української діяспори є найкращий і найвищий від часу її існування. Не зважаючи на загальні і часто оправдані нарікання на нашу роз'єднаність та інші недоліки, об'єктивні факти диктують оптимістичні висновки: колосальна мережа посuti українських громадських і церковних організацій об'єднує прямо подивугідний відсоток (в порівнянні з іншими еквівалентними етнічними групами) громадян індивідуумів. Вони стоять між собою в добрій комунікації, яка перехрещує кордони держав. Комунікація існує як між індивідуумами, так на низах організації і між країнами надбудовами. Це, згідно з прийнятими кібернетичними концепціями, є живучий організм світового маштабу, себто діяспора. Пам'ятаймо, що до недавна ще не існував організм як цілість; існували індивідууми та низові клітини.
2. Є реальні вигляди на те, що (при відповідних стараннях) якість життя української діяспори, її вагомість і вплив в державах світу, країнах її поселень, не то що затримає висоту свого теперішнього розвитку, але буде далі зростати й кращати. Немає об'єктивних даних, (хоч і є багато фаталістичних прогноз), що цей стан і процес не пригнеться в тому часі, в якому будь-які передбачення є раціональні; скажімо на наступних 25-30 літ, себто одну генерацію. Тому ю назваємо українську діяспору вічною (себто, за словником Академії Наук УРСР, такою, що постійно існує, є безперстанно).

Слід звернути увагу, що українська діяспора буде існувати і розвиватися, навіть тоді, коли зайдуть докорінні зміни в Україні. Наприклад, коли зайдуть далекодумчі полегші в Советському Союзі й усунення залізної власності, або навіть розпад СССР і появне унезалежнення України як держави. Це все не змінить зasadничо існування української діяспори, ані не зникне сенс її існування. Навпаки, діяспора правдоподібно дістане нову хвилю еміграції, а з тим новий застрік до дальнього розвитку.

Отож, твердимо, що низка об'єктивних елементів сприяє існуванню і розвиткові української діяспори, незалежно від

ситуації в Україні. Це не зменшує зобов'язань діаспори щодо материка, однак воно диктує конечність окремої візії для окремого організму.

3. Пласт може і повинен відіграти ключеву роль в реалізації цієї візії росту й розвитку української діаспори. „Захочеш — здобудеш!” в цьогорічним нашим гаслом, і майже виключно від цього волевого моменту залежить як зависокий буде квалітет нашого вкладу, а з ним квалітет росту діаспори. Подібно як це було під час перших трьох дісятиліть існування Пласти в Україні, Пласт повинен виховати й згуртувати провідні кадри українців діаспори; медей з далеким прицілом (за Цьолою Паліїв) і високими особистими вальорами.

Пам'ятаймо, що українська діасpora найде свій колективний спосіб жити й розвиватися як із Пласти, так і без Пласти. Український канадський Захід дас на це доказ. Однак, пряма гріхом було б, щоб Пласт, як зарганізована одиниця не взяв під дуже серйозну застикову свою роль в цьому грядучому процесі української діаспори. Одним, чи може й єдиним, завданням Пластового Конгресу Третього слід бачити якраз таку настанову до вічної української діаспори.

4. При такій застикові слід мати на увазі дві групи ключових фактів:

4.1. Виростати в довкіллі, в якому дитина бере живу й активну участь (а тільки такими є наші діти пластунята) спричинює емоційне пов'язання та ідентифікацію з тим довкіллям. Зроджується відданість інтересам країн поселення, любов до способу її життя й її інституцій. Це природне, і відкидати реальність таких процесів, або свідомо засуджувати їх як щось а пріорі негативне, є невідповідним і шкідливим.

4.2. Наплив до Пласти, себто новацтва, в найближчих роках буде в більшості зноміж дітей уже третьої генерації громадян країн поселення. Їхні молоді вихованки, братчики-сестрички, впорядники-впорядниці, є вже сьогодні з другої генерації; себто діти батьків, які були самі виховані в країнах поселення. Рівночасно юнацьке більше буде напливати до Пласти четвертої або п'ятої генерації дітей. (Цей останній процес вже досить сильний в Канаді і він буде сильнішати також в інших країнах поселення). Беручи до уваги такий особливий стан і такі соціо-психологічні обставини діяння потрібно наступного:

(а) Позитивно й творчо пов'язати любов до України з любов'ю до країни поселення (не-толерування її, не пояснення, що новія, не є злочином бути „вірним Україні”). Ця проблема якось легша до розв'язання в Канаді, але виглядає мені досить пекучою в Австралії й мабуть у ЗСА.

(б) Дати відповідь на дуже засадниче, і для багатьох з нас скрито-бульче питання: яке моральне право мають як і Пласт, так і батьки виховувати в дітей третьої, або й дальших генерацій, окремішність від їхнього довкіля, їхніх співгромадян і їхніх товаришів, приятелів? (Це х часто фактично утруднює їм життя, бо нетolerантність наших співгромадян нам всім відома. А ще гіршим є природний внутрішній страх перед тим, щоб не бути занадто іншим від свого довкілля). Отже, яке право мають батьки й Пласт виховувати дітей на наявно інших, на „окремішників”; на т.зв. американців, канадців чи австралійців з рискою (гайфенейтед-Канадієн; це часто вживаний термін)?

Творча розв'язка двох питань це одна з засадничих оперативних проблем Пластового Конґ. Третього. Без такої розв'язки майбутнє Пласти сумнівне. Пласт усе приймає автоматично (а може й підсвідомо) як самозрозуміле, що виховувати „окремішників” є правильним і морально оправданим. Цей підхід мусить продовжуватись; однак, відчуваю і гадаю, що багато батьків пластунів (у віці 30-40 років, які то в більшості є самі пластунами), мають трудні переживання на цьому тлі.

5. Йдеться про найдення, уточнення й популяризацію ідеології і візії діяспорних українців взагалі, та найдення усучаснення чи примінення до нових обставин виховного ідеалу для Пласти в діяспорі. Перший крок тут це поширення -- не відкинення або зміна, а поширення -- наших девіз і цілей. До-теперішні цілі можна (хоч дуже спрошене) схопити в наступних двох пунктах:

5.1. Зберігати українство й сприявати асиміляцію. В основному ця ціль освячена тим, щоб допомогти Україні здобути самостійність, добробут і визнання.

5.2. Ширити правду про Україну (амбасадорство, або „просвіщення чужинців”).

Ці девізи є основі негативні; а неможливо будувати виховний ідеал для молоді на основі негативного підходу. „Зберігання” слід заступити свідомим хотінням творчого росту й розбудови. Хотінням творити добро не тільки для України, але й для країни поселення, але й людства взагалі. Ключем до цього є переконати себе (а тоді скоро переконати й інших), що наша окремішність саме і є загальнолідським добром.

Імператив, який дає моральне право на виховування світових „окремішників” це недавно висловлений девіз Валентина Мороза, мовляв, „без українців світ був би біdnий, неповний, ненормальний...” Себто, українці, як і в Україні, так і в діяспорі роблять вклад в скарбницю світової

духовности, без якого то вкладу світ був би бідніший. А дати цей вклад внустрі країн поселення в діаспорі зможуть українці лише тоді, коли затримають свою ідентичність і розбудують вічну українську діаспору. Це можливе тоді, коли задержать перенень своєї окремішності й кібернатичну комунікацію, себто свою сітку організацій із зв'язками, що перекресяють кордони дочасних держав.

6. Що саме вносять українці у світову скарбницю? Як саме став би світ біднішим без них? Це широка і спірна тема; багато написано, однак мало в однозначності. Мені, під сучасну пору, найважливіше звернути увагу на зразок вкладу, який особливо вагомий і є великим кредитом для українців діаспори. Українці діаспори, починаючи через Канаду, що творці, носії і пропагатори нової форми державного устрою; так званої багатокультурної демократичної держави.

Часи імперій, себто збору в одній державі різних народів, де один домінує над іншими, минулися. Держави „нового світу“ (обох Америк, Австралії й Африки) це конгломерати різних народів, спадщин і культур. Вони співживуть більш-менш творчо на базі неписаних конкордатів. Марксистсько-ліберально-гуманістична ідеологія пророкувала злиття усіх їх у державні народи, а відтак в один світозий народ. Це не сталося. Відчуття потреби „рутс“ і гім до ідентичності протидіє. (Навіть національні держави — як Англія і Німеччина — не оминули проблем. Масова повоєнна еміграція перемінила їх фактично на багатонародні держави). Концепція як творити суспільний лад в таких державах, без насильства одної культури і спадщини над іншими, щойно находить свою теоретичну розробку. Це багатокультурність або мультикультурізм. Зродилася ця концепція в Канаді. Її вже активно студіює багато інших держав, а творцями її є канадські українці.

Сталося це не припадково. Американський професор Ярослав Пелікан з Прінстон (по походженні словак) студіює українську історію (зокрема історію Церкви). На конференції, присвяченій кир митрополитові Андрієві Шептицькому в Торонто, зробив він таке узагальнення: українці все відкидали універсальність тоді, коли прийняття універсальності вимагало резигнувати з власного партікуляризму...” Тим українці творили „перманентний дисонанс“ у нівеліаційних тенденціях процесів розвитку свого довгілля. Найшовши у ситуації нівеліаційних процесів у новому світі, українці питомим ім шляхом не резигнували зі свого партікуляризму, стали спонукові й рушієм творення нового державного устрою. З тим окремішність українців і їх претендування на діаспорний організм є загальне добро.

Це лише один, хоч правдоподібно найбільш вагомий примір як існування української діаспори в загальнолюдським добром. В рамках ПІКТ конечним є закріпити між проєктними одиницями в Глості (головно між молодими вихованцями) віру й переконання

в Морозів імператив „...світ був би віднімий без українців з риском”.

7. В черві деякі думки на тему для кого Пласт; чи потрібні їй вказані зasadничі зміни в законі, в методах діяльності, а головне в передумовах членства в Пласті, включно з вимогою вживання виключно української мови у зайняттях у Пласті.

7.1. Відповідь на питання „для кого Пласт?” слід ышкати не в характеристиці дітей (новацтва і іннацтва), а в характеристиці домів і родин з яких вони походять.

7.2. Пласт в діаспорі не може і не має брати на себе відповідальності за долю всіх дітей. Місія Пласти не є „зберігати” всю українську молодь. Місія Пласти — це дати українську молодечу організацію родинам звищим прицілом для своїх дітей; родинам з величими вимогами для себе; з готовістю служити суспільству; родинам з великою відданістю концепції діаспорної України.

7.3. Однією з найбільш значимих змін, що їх зазначає діаспора (як таї і Україна) це колосальне підвищення рівня освіти. Дуже високий відсоток молодих людей закінчують університетську освіту. Рівно ж скоро зростає відсоток таких, що всеціло активні в публічному житті й в розвбудові країн поселення. Вони на виборних постах у політичному житті держави, вони високі урядовці, високо кваліфіковані, незалежні професіоналісти й підприємці, науковці, чи ключеві менеджери великих інтернаціональних фірм.

Характеристичне в житті суспільства Нового Світу, (де і поселилась подавляюча більшість діаспорних українців) є те, що саме поміж освіченими, успішними й заможними находяться родини з високим прицілом. Є надія, що багато саме з таких діаспорних українців матимуть теж відданість українству, Україні й українській діаспорі. Це саме вони нестимуть провід і відповідатимуть за долю і ріст української діаспори.

Саме таким родинам має служити україномовний Пласт. В дані на те, що протягом наступних 25-30 років (наступної Генерації) таких родин буде досить, щоб поповнити ряди Пласти відповідною кількістю молоді. Знижувати стандарти Пласти в ім'я „ловлення молоді, яка інакше загубиться” є заважливий конт.

7.4 Асиміляційні процеси не конче неминучі, головно в обставинах держав з багатокультурним складом населення. Однак, інтеграція в життя країн поселення і лібов до них і їхніх інституцій не сміє бути утотожнена з асиміляцією. Асиміляцією слід уважати послаблення відданості Україні, а цей процес не є безповоротний. Радше, часто, пройшовши досить далеко, завертається.

Це доказало життя української діаспори.

Життя діаспори доказало, що затрата мови є неминучим рухом всіх поселень поза материком. Однак, серед провідної групи в діаспорі все буде поважний відсоток таких, що саме через відданість українству і почуття поваги до нього, вивчатимуть українську мову й провадитимуть мені свої родини. Це саме вони доповнять ряди тих що будуть відпорні на асиміляційні процеси й мову затримають. Знову ж, саме для таких домів має існувати Пласт.

8. Коли і вдастся Конгресові найти виховний ідеал і позитивну візію (не зберігання, а творення) для Плацу і для української діаспори, то найважливішим завданням на найближчий час буде популяризація їх, поміж батьками, а не молоддю; батьками, яким тепер 30 до 40 років. Ця група людей -- це практично друга генерація поселення. Вони саме, діти батьків, що ще молодими, але дорослими переселилися до Нового Світу. Ця група, хоч віддана українству, найбільш непевна в своєму моральному праві виховувати своїх дітей на „окремішників”; вщеплювати своїм дітям окремішність від світо-сприйняття „майстріму”. А вона, ця генерація повинна видати з себе провід як і Плацу, так і громади в діаспорі на наступне десятиріччя.

Юрій Слюсарчук

**МЕТА ПЛАСТУ В 2000-му РОЦІ
ВСТУПНЕ СЛОВО ПЕРЕД ДИСКУСІЙНОЮ ЛАВОЮ**

Плянування на майбутнє, особливо плянування на майбутнє Пласту, не втішається в нас надзвичайно великим зацікавленням, можна б навіть сказати, що є прямо непопулярне! Одна молода пластунка, яку ми запрошували до співпраці в підкомісії "плянування на майбутнє" відмовилася від участі бо, мовляв, не хоче "руйнувати своєї пластової кар'єри". Дивно, бо ж ми вже новаків вчимо "ГОТУЙСЬ" до великого змагу життя!

Ми тепер живемо в західному світі, де плянування на всі еVENTUальності високо розвинені, де спеціалісти хочуть передбачити майбутнє і до нього заздалегідь приготовитися чи пристосуватися. Це відбувається в кожній сфері життя, від політичних чи економічних передбачень континентального маштабу, до плянування власного життєвого шляху, т. зв. "каріпленнінг".

У Пласті ми, чомусь, не практикуємо того, що практикуємо в особистому житті, не хочемо плянувати на майбутнє, не хочемо поглянути як виглядатиме Пласт за 10 чи 20 років і, найголовніше, не хочемо застановитися над тим, що ми повинні робити тепер, щоб передбаченим подіям чи то сприяти, чи протидіяти.

Можливо, що та осоруга подивиться на нашу організацію — як вона можливо буде виглядати за кілька-дцять років, полягає в тому, що ми боїмся побачити те, чого ми не бажаємо, що в Пласт не виглядатиме таким, яким ми хотіли б його бачити! Хіба в нас так мало віри в Пласт, віри в пластову ідею, що ми боїмся будуччини, боїмся того завдання Великої Гри, чи може боїмся, що ми не будемо всілі подолати невідрядні умовини Я в такий пессимізм не вірю, а вірю, що саме завдяки плянуванню ми зможемо обминути зрадливі яри, які є на шляху в майбутнє Пласту!

Перед нами є дві можливості: Або РЕАЛЬНО бачити світ і наше довкілля такими, якими вони є, або стати свого роду Дон. Кіхотами, які з ідеалістичною нереальністю дивляться на світ

і бачать його таким, яким воїні хотіли б, щоб він був. Дивитися на світ і на Пласт реально, іс значить, що ми мусимо позбутися нашого ідеалізму, що ми не можимо прямувати до вищої мети — чи, що ми не повинні працювати, щоб її сягнути — навпаки! Саме пластове виховання вчить нас змагати до висот — але ногами триматися на землі, спостерігати вовчі сліди і з хистом, виробленим грою Кіма, реально бачити себе, тобто реально бачити Пласт і пластунів, наші можливості, засоби, і тоді укладати **РЕАЛЬНІ** пляни — як сягнути нашу ідейну мету.

Розуміється, щоб заплянувати як успішно йти до мети, мусимо встановити **ТОЧНО**, що є нашою метою, яка є мета Пласту, тобто, якого ми хочемо висліду пластового виховання. Для тих з нас, що почали свій пластовий шлях ще в Україні, для тих, що заціпили пластову ідею і пластові ідеали такими, якими вони були в Україні, дефініції чи редефініції цілі Пласту зосім не треба! Та ми, на жаль, вже 40 років поза межами Україні. 40 років в діаспорі, і за той шмат часу вже виросло друге покоління пластунів, що народилися поза межами материка. Багато з них вже не має того інтуїтивного почуття українства, того вродженого сприймання чи то українських звичаїв, чи української мови. Вони будуть жити в цілковито іншім світі, в інших умовинах, ніж ми. А саме для них, для їхніх дітей чи внуків МИ, **ТЕПЕР**, мусимо плянувати на майбутнє, щоб Пласт продовжував своє існування і щоб теперішні пластуни не стали останніми з могіканів!

. Роздумування над метою Пласту в ХХІ сторіччі зовсім не означає, що ми квестіонуємо чи то пластову ідеологію, чи ідею Великої Гри, чи вартість пластового виховання. Навпаки! — це є концепти, які виказали їхню вартість у минулому, є вартісними сьогодні й правоподібно, будуть актуальні в майбутньому. Ні, єдине і **ГОЛОВНЕ**, що стоять під запитом є як найбільше, як найкраще ми, живчи в діаспорі, з добре вихованими громадянами, можемо допомогти Україні. Бо це, на мою думку, повинно бути найвищою метою пластового виховання!

На жаль, більшість пластової братії, чомусь, ставиться байдуже до цього так важливого питання. Бож, як ми можемо передати наступному поколінню охоту до жертвенної пластової праці, якщо ми не можемо їм ясно сказати, яка є мета, потреба її, які мають бути наслідки твої праці? Як вони зможуть пізнасти — чи вони успішно зближаються до мети, якщо вона не є

точно означена? Якщо ми не зможемо передати їм запалу до пластової праці, тоді пластові заняття зредукуються до пульої рутини, до безцільної буденщини. Тим ми молоді, ані не притягнемо, ані не збережемо. Ми мусимо передати їм ту іскру ентузіазму, ту потребу змагу до мети, ту любов до Великої Гри!

У наших дискусіях на ті теми виринули, в основному, чотири різні альтернативи мети Пласту в ХХІ столітті та як її найкраще сяягнути:

Так звана консервативна позиція має за мету вдергати Пласт таким як він є, чи радше таким як він повинен бути, без більших змін.

Хто заступає консервативну позицію? Це є ті пластуни й пластунки, які вважають, що в Пласті, в основному, все гаразд, що не треба вносити жадних змін, бо ситуація не є така критична, як дехто твердить; і теж ті, які вважають, що в наших умовинах кожна зміна є непобажана, незалежно від добрих інтенцій її пропонентів.

Амбасадорська пропозиція ставить за мету виховання нового покоління пластунів, яке б, крім традиційних пластових чеснот, вміло краще захищати інтереси України на Заході.

Хто є прихильником амбасадорської пропозиції? Це є всі ті, які бачать, що мимо нашого 35-літнього перебування в ЗСА чи в Канаді, ми політично взагалі не існуємо! Законодавці про нас, як націю, майже нічого не знають, а "Україна є на півдні Росії" Мимо нашої численності в діаспорі ми, як українці, не творимо жодного поважного бльоку голосуючих і з нами ніхто не рахується. Ми не виконали нашого обов'язку служби Україні. Єдина надія на зміну — це виховання наступного покоління пластунів з прицілом для сягнення цієї мети.

Метою двоторової альтернативи є тримати при Пласті, а тим самим при українстві, якнайбільше молоді — навіть, якщо вона добре не володіє українською мовою.

Хто ж пропонує двоторовість? Це всі ті, які чують як на пластовій оселі батьки-українці до дітей-пластунів говорять по — англійськи; ті, які чують як в наших церквах проповіді, а то й цілі Богослужіння є по-англійськи; які чують — як священики поручають вірним іти до римо-католицького костела, якщо невигідно йти до своєї церкви; і ті, які свідомі, що більшість пластових виховників не можуть провадити поважнішої дискусії поправною українською мовою — всі вони бачать в двоторовості рятунок нашої етнічної субстанції.

Щоб поєднати повищі три погляди компромісова позиція плянує з'єднати найбільше корисні чи приманливі пункти інших альтернатив і тим пристосувати Пласт до реальностей ХХІ століття.

Хто є за компромісовою позицією? — Всі ті, яким припадають довгодоби деякі попередні пропозиції, а теж ті, які вважають, що зміни конечні, але через консерватизм пластової верхівки пропозиції амбасадорства чи двогоровости не мають шансів бути в житті. Щоб хоч щось змінити, пропонують компроміс.

Розглядаючи аргументи на ті різні погляди, ми мусимо завжди пам'ятати, що до цих чотирьох позицій можна додавати ще й інші чи впроваджувати різні зміни, а найголовніше, що ці альтернативи не є, підчеркну НЕ Є, конкретними пропозиціями мовляв, "як змінити Пласт", а є лише підставою до ширшої дискусії серед всіх дорослих членів Пласту. По-перше, чи цільово заводити зміни в Пласті, а якщо відповідь буде "так", то в якому напрямі.

Більшість з нас ТЕПЕР бачить, що ми повинні були робити в 50-их чи 60-их роках, які зміни ми повинні були тоді впровадити, що опрокинути! Нашим обов'язком, як пластунів і українців, є подобати про те, щоб ХХІ столітті ми поглянувши взад, не мусили казати собі: "Якби то в 80-их роках ми ті проблеми були передбачили, розглянули, обдумали й зробили те чи інше!" Ми маємо здібних молодих пластунок і пластунів з добрими ідеями, які зможуть придумати нові розв'язки для наших пластових проблем. Ми мусимо їх заохотити та притягнути до співпраці, використати їх ентузіазм, їх свіжий погляд на справи, їхню спонтанність. Думаймо реально, думаймо всі, а головне — не гнуздаймо наших ідей і нашої творчості. Проблема не є легка, але ми не можемо здатися, мусимо знайти розв'язку!

Наші думки, висновки чи пропозиції ми повинні продискутувати, спокійно й без надто великої емоції, впродовж наступних трьох років по станицях та осередках, узгляднити місцеві обставини та сучасні умови, щеби на другу сесію Конгресу ми могли вже предложить конкретні, обдумані пропозиції плянування на майбутнє.

Пам'ятаймо, що майбутність належить до грядущих пластових поколінь, а нашим обов'язком є підготовити їм ґрунт, приготувати сприятливі умовини для розквіту того майбутнього. Тому ми мусимо встановити мету, подати точні шляхи до неї та зробити реальні пляни як її осягнути.

ВАЖНІСТЬ ІДЕОЛОГІЇ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У ДІАСПОРІ

Колись, коли я був молодим стадним пластуном або старшим юнаком, найстрашнішою мукою на таборі була ідеологічна гутірка. Доповіді були звичайно нудні, а доповідачі звичали дуже нереально. Дискусії здебільши пригадую як щось, що зводилися до переливання з пустого в порожнє.

Тепер знаходжуся перед Вами з наміром заниматися тим, що мене колись відкидало, а саме - ідеологією. Не знаю чи це за мої гріхи, чи це ознака „позажного” віку?

Моя тема - ідеологія українства: причинки та зауваги. Я свідомий, що це тема надзвичайно нездічна. Вона мені буде трудна для вияснення а Вам належно ще трудніша для зрозуміння. Коли скажеш щось що загально сприятливе, значить що належно сказав щось що все не нове або оригінальне: ба воно правдоподібно і трафаретне. Спробуєш щось надто авангардного сказати, попадеш в якусь „ересь” або безплідні контроверсії. Але найгірше це небезпека, що можеш бути не актуальним. Можем звертатися до людей з конкретними проблемами - до вихованців, до мішаних подруж, до людей які боряться з наркоманією чи алькоголізмом - а всеж ніби говорити про зовсім для них непотрібні поняття.

Все таки я вірю, що варта порумити згадану тему; що варта нам застосовитися над основними - хоч абстрактними - питаннями нашого існування як Української Діаспори. І тому хочу зробити спробу знайти новий підхід до питання - бути чи не бути українцем поза Україною?

Заки підемо дальше, годиться подати коротке пояснення. Що це таке ідеологія? Це система ідей, яка пояснює суспільство в якому житро: пояснює, як воно функціонує, куди прямує, а радше куди повинно прямувати. А дальше це те, що суспільство повинно осiąгнути. Одним словом - ідеологія це певного року інтелектуальний компас. Вона нам надає напрямі, пояснює хто ми, що нам треба робити і.т.д. І тому, що ідеологія відповідає на основні питання життя, вона надзвичайно приваблива для молоді, яка ставить собі власні такі питання.

Тепер дещо про історичну роль ідеології серед українства. В перший половині нашого століття - в роках 1900-1950 - ідеологія відіграла величезну роль. В цю епоху, люди, наші батьки, віддавали життя за ідеологію націоналізму. Інші умирали за комунізм. Приклонники одної чи іншої ідеології мали почуття самопевності - знали з ким вони ідуть. Тож вони знали хто їх воює і, найважніше, знали за що вони гинули.

В другій половині нашого століття прийшов занепад ідеології в загальному. Деякі мислителі навіть заговорили про „смерть ідеології”. Часи стали спокійнішими, життя унормувалося коли порівняти з катастрофами першої половини століття. В таких обставинах ідеологічний „комплекс” став менш і менш актуальним, і мався непотрібний.

Який вплив має цей занепад ідеології на поняття українства в діаспорі, на українські громади і на Пласт? Перш за все, мусимо собі усвідомити, що діяльність наших громад, ьщіл, організацій, а особливо молодечих організацій, є зумовлена, керована і основана на ідеологічних принципах. В основному ми є прихильниками українського націоналізму (в різних його варіантах). Іншими словами, ми не опиняємося б на еміграції, не брали б участі у громадському житті, не перенялися долею України, якщо би наші батьки не думали ідеологічними категоріями.

І ось тут суть нашої великої проблеми. Ідеологічний фактор у загальному слабне. Ми бачимо, що наша традиційна ідеологія також тратить ефективність коли хочемо щоб діяла як дороговказ в сучасному житті. Ми знаємо, що традиційний націоналізм наголошує колективізм, а в сучасну епоху бачимо, що власне одиниця (the "me generation" є в центрі уваги). Український націоналізм вимагає і вимагає створення самостійної української держави – але наша спроможність в діаспорі підтримувати таку ціль активном дієм є мінімальна. Також не сміємо забути, що для молодшого покоління, Україна вже не є їх одинока батьківщина (проблема двох батьківщин). Це не значить, що наші первісні, ідеологічно намічені цілі стратили свою важливість, але що вони вже не відіграють такої першорядної ролі в нашему житті як це було колись.

Іншими словами, наша традиційна ідеологія все менш і менш здатна охопити, аналізувати, подати напрямні для відповіді на пекучі, сучасні питання. Ми колись діяли з почуттям певності, знали що хочемосясясти і як це зробити. Тепер ми набагато менш певні себе, менш певні щодо нашого напрямку, метод, і.т.д. Чому це так? Моя відповідь є рівночасно дуже засадниче ствердження, постулят. Ми українці індивідуально, як громада, як суспільство дуже сильно мотивовані саме ідеологією. В контрасті, наприклад, до англосаксонів, що в засаді прагматичні і ідеології дійсно менше потребують, ми українці далеко більше вирівнюємо походжені проблеми виходячи з залежень, які з природи ідеологічні. А коли тепер час де майже всі ідеології крушаться і занепадають то і в нас закрадається душевна непевність. І тим самим теоретична база нашого існування, як української громади, знаходиться в поважній небезпеці. Ми опиняємося в ідеологічній кризі і мусимо ьшукати нової, теоретичної розв'язки для питання – чому саме нам надалі існувати як українській громаді?

Адже перед нами стоїть питання: Який сенс бути українцем в нашій другій батьківщині? (хотів я сказати „на чужині”, але попереднє краще підходить). Перш за все треба підкреслити, що ми

(маю на думці людей що Ім около 50 років і менше) існуємо у вимковій ситуації. А саме, у нас є вибір - бути чи не бути українцем. Очевидно, що такий вибір існував у минулому. Але мабуть він ще ніколи не був таким привабливим і легким. Батьки наші не мали такого вибору коли приїхали до країн постійного побуту. Вони залишилися українцями і силом інерції, і з переконання, але теж тому, що фактично не мали можливості стати чимсь іншим. В нашому випадку, а ще більше у випадку наших дітей, справа зовсім інна. Тому, що для молодих дуже легко стати „чимсь іншим” — значить асимілюватися — ми мусимо виробити новий переконуючий аргумент чому людині варта зберігати свою українську принадлежність.

Декілька слів про мій підхід до цеї проблеми. До певної міри я — дарвініст. Вірю, що корисне, сильне, потрібне живе і буде жити; а те що слабе, некорисне, непотрібне призначено на загибель. Отже ставлю питання рубром: Чи бути українцем на довшу мету поза Україною корисне, потрібне для даної одиниці? Чи збереження українства на чужині не є згори засуджене на невдачу? А якщо справа безперспективна, чи варта вона такого зусилля якого ми в неї вкладаємо?

Думаю, що деякі — навіть досить численні — наші установи не мають перспектив. Наприклад, наші політичні партії вже тепер не мають функції, не мають впливу і не мають будучими. Взагалі установи й організації, яким питоме гетто, себто яким питома інтелектуальна, культурна або суспільна вузькість, довго не зможуть держатися. Я певний, що кожний з нас має свій список тих організацій яким вже довго не існувати.

Все таки в мене переконання, що багато існує в наших громадах такого, що є життєздатне і корисне. А що це саме? Відповідаю на таке питання іншим питанням: Коли б зникла українська громада, за чим я б жалував? Де я, як одиниця, став би біднішим в інтелектуальному, емоційному і суспільному сенсі? Іншими словами, що дало мені, а ще більш суттєве, — що може дати моєму синові, українство? (Знам, що в декого зразу вирівне репліка — а що Ти дав, а що Твій син даст українству? На це моя коротка відповідь є та, що якщо українство може збагатити одиницю, одиниця буде готова збагатити українство).

Перейдім до користей якими сучасне діяспорне українство може обдарувати одиницю.

i) інтелектуальний аспект:

— мова якою говорить (до більшої чи меншої міри) около 50 мільйонів людей. Ця мова є також ключем до інших, важчих слов'янських мов, як російської чи польської. Мільйони людей у світі вивчають російську та польську мови а в нас доступ до них є улекшений через знання української мови. Коли наша молодь буде в якій то будь слов'янській країні, скоро доходить до висновку, що українську мову варто вивчити як слід і зберегти.

- наші курси україновивчення не тільки ознайомлють молоду медину з історією і культурою великого слов'янського народу але можуть її познайомити - порядком порівнання і відмінностей - з російською і польською культурами та історією.
- вивчати українське минуле і сучасне примушує молоду медину більше застосовуватися над політичними проблемами східної Європи і тим самим робить з неї більш доверілого громадянина країни побуту.

ii) Дво-культурність

- приналежність до так званих „двох світів” (українського та не-українського) також має великі позитиви. Посилася в медині порівнальний підхід і дає ширший обсяг думання. Медина вчиться, що де краще а де гірше. Відомо, що творчість і дво-культурність часто ідуть в парі з собою.

iii) суспільний аспект

- приналежність молодої медини до української громади і діяльність в ній дає її краму можливість стати більш „обтесаною”, обізнаною, бувалою. Бувши членом або провідником у молодечих, студентських або інших організаціях вона легко, навіть безконкурентно, дістаеться на провідні позиції. Скоріше набуває вміння співпрацювати з іншими людьми, членами різних генерацій. Діяльність в обороні дисидентів, прав українського народу, доброго українського імені, виробляє засікання політиком.

Треба також згадати, що багато діяльних членів наших громад є успішні професіоналисти і підприємці. Коли їх діти гуртується, вони стають членами відносно престижової суспільної групи і в тім сенсі українство набирає певного суспільного престижу. Приналежність до молодечих українських організацій поє'явує молодь з, як по англійському називають, "upwardly-mobile in-groups."

iv) психічний аспект

- Знаємо, що приналежність до української громади пояснює молодій медині, хто вона така, з якого роду. Дає їй почуття, зрозуміння "roots". Це важкий елемент у психічно здоровій медині. Приналежність і діяльність в українській громаді також може підсилювати індивідуалізм у молодій медині. Вона стає свідома того, що „інша” від своїх не-українських ровесників і що вона не боїться бути „іншою”. Має незвичайне ім'я і прізвище, святкує свої свята, має знання іншої мови та культури і не чурається їх (її батьки вже не можуть в еміграційних „етажах” а часто займають престижні позиції так що їх

українство вже не є прикметою чогось „нижчого”). І так українство може виробити в людинах цікавішу (більш „екзотичну”) індивідуальність.

Очевидно, що можна додовнити цей список плюсів, якими приналежність до української громади може потенційно обдарувати одиницею. Але, думаю, що він вистарчав, щоби накреслити мій підхід до питань які я порушив вище.

ПЛАСТ І ВІЧНА УКРАЇНСЬКА ДІЯСПОРА

Мета усіх свідомих українців — **НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА**. Відповіальність за українську державу в першу чергу мають і будуть мати наші земляки в Україні. Завданням діяспори діяти в тому напрямі у вільному світі. Сьогоднішня Україна потребує сильної діяспори. Діяспора підносить свій голос, вона старається здобувати політичні впливи і має вже певний успіх. Про це свідчать атаки московського режиму на українців у вільному світі. Для деяких несприятливих чужинецьких кіл українська діяспора уже сьогодні занадто високо піднесла свою голову. Для нас у діяспорі потрібний живий контакт з Україною. Через контакт з Україною ми збагачуємося культурними імпульсами (наприклад літературними і художніми). А Україні потрібно моральної і політичної підтримки зі Заходу. Діяспора мусить впливати на інтелектуальний і політичний розвиток думки на батьківщині. Сьогодні в Україні можна почути: "У Канаді і на селі говорять по-українському". Сам факт, що цілий ряд українців на Заході, займають високі політичні, або наукові пости, говорять самі і вчать своїх дітей української мови — це велика моральна підтримка мові, яку московські імперіялісти зводять до мови малограмотних. Треба не забувати, що українська мова це найважливіший духовий зв'язок діяспори з Україною. Однак загроза асиміляції діяспори дуже велика. Тій загрозі треба свідомо і рішуче протидіяти. Пласт має тут великий обов'язок. "Служба Україні" не сміє стати порожньою фразою, а пластові форми й ритуали не сміють заступити нам глибшого змісту пластової праці. Чути багато пессимістичних голосів, нібито виключне вживання англійської, чи німецької мови нашою молоддю, це є реальність, з якою ми мусимо погодитися. Але ми бачимо також інакші приклади. Люди (молодь), яка уже в четвертій генерації живуть тут в діяспорі, володіють, або наново вчаться мови своїх предків.

Був час, коли в Німеччині пластова праця усе більше "німчилася". Між пластунами щораз-то-більше було чути німецьку мову. Деякі діти цілком не володіли українською мовою, а деякі дуже погано. Свідомих батьків і пластових виховників почала охоплювати знеохота і резигнація. Тоді Крайова Пластова

Старшина в Німеччині рішила переводити виховну, пластову працю виключно українською мовою. Діти й молодь, які не схотіли вивчити мови, мусіли відійти з Пласту, без огляду на громадський стаж іхніх батьків. Це було дуже непопулярне рішення. Були люди, котрі уважали, що організація з такими вимогами не має будучності, що мовляв: "тепер Пласт копає сам собі яму". І справді на деякий час кількість пластунів значно зменшилося. Але тільки на деякий час. Пластом зацікавилися батьки, які до того часу цією організацією не цікавилися. По дальшій провінції і по інших європейських країнах пішла інформація про те, що є організація, яка є виключно українськомовною. Батьки, які давніше агітували проти Пласти, що ніби то: "Пласт це не українська, а скавтська організація — і такої нам не потрібно", записали самі своїх дітей до Пласти. Успішний вислід рішення пластового проводу — вести виключно українськомовну працю це великий його засяг, що має широкий вплив на українську спільноту. Німецька мова для нас є такою самою реальністю, як в інших країнах англійська, ми мусимо у виховній праці з нею усе заново боротися. Успіх, що його ми осягнули, відкидає теорію, що асиміляції не можна протидіяти.

Приїхавши з Німеччини на американський континент, дещо дивно вражаютъ на кожному кроці юочні докази великого державного патріотизму. В Німеччині в школах і в публичному житті державна термінологія річева і прагматична — говориться про "права громадянина" і про "обов'язки громадянина". Емоційні пов'язання з країною це особиста справа кожного зокрема. У Канаді мене питалися чи я люблю Канаду. Ніколи і ніхто мене не питався чи я люблю Німеччину. Так я люблю — я люблю Баварію і місто Мюнхен, там я є вдома, туди я найрадше повертаюся. Я є донька емігрантів, українка з німецьким громадянством. Так як колись німці жили на Україні, так тепер живуть українці в Німеччині.

Багатокультурність це є сьогодні реальність у Європі. Наплив з колишніх колоній, усякі еміграції, а так само робочі сили, котрі прибули до високоіндустріалізованих країн, набули уже в великий мірі право на постійне життя. Тепер у Німеччині у великих містах є турецькі дільниці мечеті і школи Корану. Німецька повоєнна конституція запевняє права меншин. Так само українці користають з державних субвенцій на школи, садочки і на український інтернат. Український Вільний Університет є затверджений німецьким урядом. Так само пластуни отримують невеликі фонди.

Ще один аспект багатокультуризму — це Європейська Унія. Концепт цієї унії є високосягаючий, не лише економічний, але в першу чергу політичний. До Європейської Унії неналежать політично нейтральні країни, як наприклад Швайцарія й Австрія. Ми маємо уже європейський парламент і європейський суд. Запляновані вже є європейський паспорт, і європейська валюта (ECU). З європейським прапором, коли конечно потрібний державний прапор, виступають українські пластуни з континентальної Європи. Європейська Унія уже сьогодні є великою економічною потугою і її політичне значення зростає. Я вірю в цю ідею, і вірю в те, що колись вільна українська держава з'єднається з унією, в якій кожна мова й культура є рівноправні й рівновартісні, і в якій інтереси поодиноких країн є в демократичний спосіб скоординовані з загальноєвропейськими інтересами.

Пласт виховує молодь на політичних громадян. Незрозуміння поняття "політичності" і переплутування його з поняттям "партійності", доводять до неправильних дискусій між пластунами. Пласт не був і ніколи не сміє стати партійним, але Пласт усе був політичним. Виховуючи національно свідому людину, він виховує політичну людину. Не можна бути свідомим українцем і рівночасно аполітичним. Можливо, що деякі пластуни ще собі того не усвідомили. Завданням пластового виховання є усвідомити молодь про її політичну місію. Величезною платформою для цієї діяльності був би інтернаціональний скавтський рух, найбільше об'єднання молоді світу, з яким Пласт є пов'язаний своїм корінням.

Завданням пластунів є також вносити дух пластового виховання в українську громаду.

Роман Павлишин

ДО МАТЕРІЯЛІВ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ТРЕТЬОГО

Ідеологія Пласти творилася в час його формування на двох головних елементах: християнському і національному. Хоч обставини, в яких працює сучасний Пласт, докорінно різняться від тих, в яких він постав, поутсріні спроби "усучаснити" його

ідеологічні засновки не дали конкретних вислідів. Можливо, що проблема розглядалася у невластивій площині. У всікому разі, затримання ідеологічного *status quo* правильно визнано найбільше задовільною із тих альтернатив, довкруги яких велася дискусія.

Безперервне існування Пласту, як організації, виправдає себе тільки в близькому зв'язку з українською спільнотою і на службі її інтересам. Щоб бути Пластові стимулом для ідейного служіння, сама спільнота мусить мати виразно окреслений ідеологічний профіль. Над усе, ідейна основа спільноти необхідна, у своїй основі, для самого існування спільноти як перманентного явища. Отож відповідь на питання чи потрібна візія, ідеологія української діаспори може бути тільки афірмативною, якщо ця діаспора має продовжувати, а то й скріпити свою життєздатність, якщо вона має мати шанси стати "вічною".

Ідеологічна основа української людини в діаспорі, людини українського роду поза межами України, мала б включати як елементи: Україну — країну її коренів, українську діаспору у вільному світі, українську спільноту в країні її поселення і країну поселення та народження нових поколінь. Ідеологія української діаспори — це окрема тема. Тут прийдеться тільки підкреслити важливість цієї проблеми, наявну дотепер відсутність зусиль для її зформулювання та її особливу релевантність у контексті роздумів над ідеологією пластовою. Ця остання мала б випливати з першої і доповнювати її з конкретним, специфічним принципом.

Існування діаспори, як перманентного явища, стане можливим тільки на базі ідейних вартостей спроможних переконувати, захоплювати й провадити. Чималі наявні можливості в тому відношенні залишилися дотепер в основному невикористаними. На місці буде тут спробувати в зарисах окреслити основні, вищезгадані ідейно-світоглядові елементи. Україна, як сукупність духовних вартостей, мала б залишитися джерелом і віссю світоглядових шукань української людини в діаспорі. Наявна загроза самобутньому існуванню тих вартостей на рідних землях мала б служити особливим стимулом для ідейного наснаження цієї людини.

Українська діасpora в країнах, між якими є можливим вільне спілкування і певна організаційна пов'язаність, мала б бути ідейно окресленаю й фізично визначеною спільнотою. Заслуговує на підтримку концепція, що тут треба враховувати найширші кола

людей українського роду всіх поколінь. Розроблення ідейно-програмових і організаційно-структурних норм для українських спільнот у європейських країнах поселення — це справа окремого порядку. Тут необхідно обрати до уваги обставини у відношенні до цілого комплексу культурних, побутових, політичних, економічних та інших аспектів.

І коли загально-ідеологічна база діяспори, як теж і її громадська світова надбудова є спільною справою усіх українців у вільному світі, так специфічно-ідейне і організаційне оформлення українських спільнот в окремих країнах належить до їх виключної компетенції і відповідальності. Тут необхідно шукати розв'язок для поєднання і взаємного творчого доповнення двох сфер впливів у формуванні світогляду української людини, як свідомого члена самобутньої української спільноти. Довговічності ж спільноти не досягнути у відокремленні від головної струї довкілля, чи в конфлікті з нею. Мова тут про справи широкого закрою, які вимагають зусиль для плянування і реалізації з перспективи поколінь. Це проблематика не тільки гідна уваги Пласти; потенціяльно вона спроможна служити для його ідейної обнови й цілеспрямованості.

У зв'язку з тим висувається на передове місце справа відношеннія Пласти і його індивідуальних членів до ідеї "вічної української діяспори". В контексті сказаного треба погодитися, що роль Пласти в установленні тієї ідеї мала б бути значущою і провідною. З тим пов'язаний цілий ряд висновків щодо тез ПКТ, які стоять на порядку денного конгресу і які було розіслано враз з дискусійним матеріялом для обговорення на ширшому пластовому форумі.

Нав'язуючи до сказаного вгорі, до таких висновків можна б зарахувати наступні:

1. Основна роль Пласти й дальша її доля тісно пов'язані з українськими спільнотами в діяспорі і службою їх інтересам.
2. Ідеологічна концепція української діяспори потрібна для скріплення життєвих процесів окремих спільнот. Вона теж необхідна для устійнення програмово-ідейних норм сучасної пластової організації.
3. Коли до українських спільнот у діяспорі треба зараховувати людей українського роду в найширшій його

інтерпретації, а завданням пластової організації є зосередити увагу на підготовання провідних кадрів спільноти, членство Пласти мало б набиратися з найсвідомішої та здекларованої частини спільноти. Ідейне наснаження членства має бути критерієм елітарності пластової організації.

4. У світлі повищих засновків повністю виправдується погляд, що сама християнсько-національна ідеологічна основа Пласти має залишитися незмінною, як довго існує Пласт. Зате інтерпретацією ідеологічного кредо необхідно розвинути й достосувати до обставин і потреб часу, і місця. Зокрема в розробленні програмово-ідейних норм особливої уваги вимагає інтерпретація вірності Україні з перспективи відношення до української спільноти і до країни поселення (народження).

5. Ідейну обнову Пласти треба вважати передумовою його безперервної життєздатності. І коли початкова ініціатива лежить тут на плечах пластових провідників, треба погодитися з думкою, що основну дальшу працю мусять узяти на себе члени молодшого сеніорату у віці 30 до 40 р.р., у їх подвійній ролі: як відданий пластовий актив і як батьки дітей, які поповнюють ряди пластового новацтва.

6. Рука-в-руку з ідейною обновою Пласти мало б іти уструнчення пластової організаційної системи в цілому. Тут належать проблеми, які стосуються компетенцій і праці головного й крайових та станичних проводів, методів зв'язку і конкретного уточнення статусу пластового сеніорату й пластових куренів у системі пластової організації. Не мало б бути сумніву, що в контексті обговорюваної проблематики, роль сеніорату як 4-го уладу — ключова і незамінна. Воднораз фактичне, а не декларативне введення в життя принципу підчинення сеніорату, як теж і пластових куренів, пластовим проводам на всіх щаблях пластової організації та іх ефективне введення у головну струю пластової роботи, треба вважати основною вимогою і передумовою успіху Пласти на дальшу мету.

Брізben, Австарлія, 1-ше листопада, 1986

БАТЬКИ І ПЛАСТ*

(Гурткові — роєві мами — тати. Думки під дискусію)

Ця гутірка є частиною роздумувань над темою "Батьки і Пласт", одної з тем Пластового Конгресу Третього. Моєю ціллю є застановитися над тим, як використати багатство знання й досвіду батьків сьогоднішньої пластової молоді для виховного процесу в Пласті.

Сьогоднішні пластові батьки це здебільша вихованці Пласти, які здобули вищу освіту та стали професійними людьми в широких колах американського, канадського, австралійського іт.д. життя. Про генерацію цих осіб існує обширна література, а в загальних розмовах про них говориться, як про "бейбі-бумерз". Цій групі людей питомене широке знання, різні зацікавлення й безліч здібностей. Для Пласти вони є потенційним джерелом помочі у виховній праці.

На наступних сторінках я хочу начеркнути роль, яку у виховній діяльності Пласти батьки сьогоднішнього новацтва й юнацтва могли б відігравати. Ці роздумування поділені на три частини:

1. Мої особисті пережиття, як виховницею гуртка юначок.
2. Інформації про спроби включити батьків до праці в новацьких роях у торонтонській станиці.
3. На тлі аналізи ресурсів, що з них користають сьогоднішні вчителі в державних школах і роздумувань над позитивами минулого досвіду, запропонувати: як включити батьків у виховну систему Пласти.

Особисті пережиття

Я була виховницею гуртка юначок в Торонті від 1976 до 1979 року. В тому часі я була студенткою на другому, третьому та четвертому роках моїх студій на торонтському університеті. Коли я стала іхньою виховницею, мої юначки щойно перейшли з новацтва до юнацтва. Коли я покидала іх, бо переїздила на дальші студії до Едмонтону, вони вже були розвідувачками та перебирали провід куреня.

* Опрацьовано на основі доповіді виголошеної на II-ій Сесії ПКТ в Анкастере, Канада.

В моїй праці юнацької виховниці особливо позитивну роль відіграли дві мами моїх двох юначок; одна активна пластунка, а друга "колишня" пластунка, вихована в Пласті, що не брала більше активної участі у виховній праці. В той час я не бачила й справді не могла належно оцінити, який великий вплив мали ці дві мами на успіх моєї праці і який вклад вложили вони в підготовку програми та її переведення.

Перша мама була дуже добре обізнана з усіма виховними вимогами пластової праці. У першому році вона виготовила мені річний план праці й показала мені, як практично розподілити матеріял до проби та, які теми найкраще пов'язати з якою порою року. Це все вона зуміла зробити тактовно і не накидаючи мені своєї волі. З перспективи часу, щойно тепер, я усвідомляю собі скільки напрацювалася вона над тим, щоб дати мені потрібну поміч, а рівночасно не нарушити моєї молодечої амбіції. Впродовж трьох років, вона приносила мені тиждень або два тижні наперед опрацьовані гутірки з інформаціями та питаннями для дискусії на теми пластової ідеології, про українські звичаї, про історію Пласти; постійно підшукувала мені матеріали на поточні теми, головно про дисидентів й політ'язнів України; знаходила ігри, які цікавили юначок, та багато іншого. Вона сплянувала дві дуже успішні прогуллянки: — одну на снігоходи, до якої підшукала трасу, винайняла снігоходи юначкам та побдала про транспорт; а другу на ровери, до якої знова підшукала трасу, українське назовництво на частини ровера та українську термінологію безпеки при їзді.

Друга мама робила роботу, яку традиційно в Торонті віддається Пластприятові. Вона дбала, щоб був транспорт (авта) на прогуллянки, приймала гурток в себе в хаті на останні сходини в році й займалася штафетою для батьків. В додатку до того вона поїхала одного року з нами на курінний табір, як мама-опікунка й помічниця для зв'язкової та виховниці. Вона помогала юначкам варити в кухні на відкритому вогні; опікувалася хворими; подавала материнську руку як юначкам так і мені молодій виховниці. Не уявляю собі як той табір міг би був відбутися без неї. Коли я кінчала четвертий рік університету ця мама перебрала в цілості підготовку до пластового різдвяного базару та звільнила мене з відповідальності супроти гуртка в часі моєї підготовки до кінцевих університетських іспитів.

Обі мами присвятили мені особисто багато часу, вислуховуючи мене, коли я мала гурткові, шкільні чи особисті проблеми. Вони все знаходили час мені допомогти не лише при

пластовій праці, але також в моєму особистому житті. Вони були ніби моїми "виховницями". Сьогодні з перспективи часу, я є широко вдячна цим двом мамам. Це саме вони у великій уможливили мені стати успішною виховницею, а ця Конгресова Сесія це особлива нагода скласти таку заяву й подякувати їм.

Діяльність батьків новацтва в Торонті

При торонтонській станиці вже від доашого часу, хоч і дещо спорадично, існує пост роєвої або гурткової мами. Останніми роками зголосилися також і тати на ці пости, що є дуже позитивним явищем. Ці роєві й гурткові батьки відповідають за повідомлення батьків про сходини, організування авт на прогулочки. Офіційно з кожного роя чи гуртка ці батьки входять як представники до Пластприєту. Сходини роя чи гуртка є відкриті й кожний тато чи мама мають вступ на них. В 1985-86 році праця роєвих батьків була більше сформалізована. На сходинах батьків гніздові представили список робіт (гляди таблиця 1) і кожний представник родини мусів зобов'язатися виконати одну з визначених робіт або подати конкретну пропозицію чим вони могли б причинитися до пластової праці. Родинам, які не були присутні на сходинах, телефоновано після сходин дано вибір робіт, що ще залишилися до виконання. В 1986-87 році цю систему повторено й виглядає, що так буде на дальнє.**

Список робіт для батьків — відзначки на св. Весни

— посвідки — вміlostі

— I-а проба

— II-а проба

— III-а проба

— з кожного роя — роєва мама/роєвий тато

— транспорт на Коляду

— День Соняшників

— хата на приняття по Коляді

— хата на останні сходини

— фотограф

— хата на писання писанок

— заступники сестрички

— підготовка матеріалів на сходини

** ПРИМІТКА РЕДАКЦІЇ: Саме цей досвід Станиці Торонто, хоч переводжений з більшим чи меншим успіхом, став основою теми ч. 2 ПКТ і пропозиції ввести новий пост роєвих чи гурткових батьків у виховну систему Пласту.

Ресурси учителів і пластових виховників

Сьогодні я працюю, як учителька в державній шкільній раді. З власної практики можу передати деякі спостереження, які належно півердять інші вчителі.

До диспозиції професійних вчителів стоять різні допоміжні засоби. Назвім деякі з них:

1. Крамниці (Моєрс, Тічерс стор), в яких є безліч книжок, готових матеріалів, написаних для різних рівнів й спроможностей дітей; на різні теми для всіх можливих інших зацікавлень.

2. Шкільні ради затруднюють дорадчий персонал. Спеціалісти приходять до шкіл два-три рази на місяць і передають учителям готові матеріали для переведення лекцій.

3. Психологи, соціологи, знавці дитячого розвитку, довголітні спеціалісти, регулярно відвідують школи (приблизно раз на тиждень). З ними учителі можуть поговорити, порадитися та шукати розв'язок конкретних проблем, які виринають у класі.

Цю поміч мають сьогоднішні професійні учителі. Ці учителі всі є кваліфіковані, ім вище 25 літ життя, вони мають відповідну педагогічну освіту і працюють на цьому попі постійно.

Працюю я тепер також у виховному секторі станиці Торонто. Наступні спостереження роблю з точки зору вже не як учительки, а як пластової виховнице. Наши "виховники" новацтва (сестрички й братчики) — це вільшоті 16 до 20 літні юнаки/юначки або молодші старші пластиуни. На таборах вік новацьких виховників є вільшоті між 14 а 18 років життя. Виховники юнацтва це 18 до 24 літні. Молодші виховники є добре. Вони мають енергію, любов, ентузіазм, юний запал і щирість; все те, що ми хочемо передати пластовим дітям. Це ж є основа сили Пласту. Ці молоді виховники органічно втілюють у собі фразу: "ніщо нам лихо ні пригоди"; ім "море по копіна". Але вік 16 до 25 років життя — це дуже бурхливий вік. Це час студентства, час вироблення опінії та світогляду, час палких емоцій, час безлічі зацікавлень та новостей і час юності розсіяності. З однієї сторони — це дуже позитивні прикмети, які нам треба плекати. З другого боку, ці прикмети молодої людини можуть дуже скорим темпом перемінитися в розчарування й цинізм, якщо їх почини не мають підтримки, або коли бракує ім досвіду та конкретної помочі.

Висновки

Повернімся тепер до первого моого прикладу — а саме мене, як молодої 19-літньої виховницеї й двох мамів моїх юначок. Ці дві мами зуміли мені підготувати й передати матеріали, помогти з підготовкою сходин та програмами й вислухати мене, коли мені цього було треба. Ці дві мами виконували ту роль, що сьогодні в державних школах виконує дорадчий персонал, спеціалісти й учительські крамниці. Своїм позитивним наставленням і конкретною поміччю (від підшукання матеріалів для гутірок до переведення підготовки базару) вони мені активно допомогли

перевести успішно програму з гуртком юначок. Зі своєї сторони я старалася передати моїм юначкам той ентузіазм, ту енергію, той юний запал і щирість, які може дати тільки молодий виховник.

Я вважаю, що особливо успішною буде наступна формула
молода виховниця + активна мама-помічниця позитивні наслідки
молодий виховник + активний тато-помічник пластової діяльності

Я пропоную цю формулу наслідувати й ввести її в пластові правила.

ПІДСУМКИ

Майстерень на II-ій Сесії ПКТ

СПІВАЯ БАТЬКІВ І ВИХОВНИКІВ

У ВИХОВНИМ ПРАЦІ УПН І УГМ

В рамках ПКТ 29. XI. 1986 р. відбувається панель і три майстерні, які обговорили можливості й потреби співдії батьків і виховників в УПН і УГМ. Подаємо їхні висновки:

1. Очеркнено 5 „родів” батьків, які посилають своїх дітей до Пласту:
  - батьки, які бажають, щоб їхні діти виховувалися на ідейних основах Пласти
  - батьки, які бажають, щоб їхні діти збагачували знання української розговорної мови
  - батьки, які хочуть передати дітям українську спадщину
  - батьки, які хочуть, щоб хлопці й дівчата запізналися та створили українські родини
  - батьки, які хочуть „Бебі сіттінг” і товариства для себе і своїх дітей
2. Стверджено, що колись батьки віддавали дітей до Пласти з вірою, що Пласт їхніх дітей добре виховав. Сьогодні батьки здебільше колишні пластуни, професійні та високо-освічені люди. Вони є спроможні активно помогти у вихованні їхніх дітей у Пласти. Щоб піти цьому на зустріч треба зробити слідуче:
  - перевести інформативні сесії або семінарі на теми системи, ідеології та структури Пласти, акцентуючи „Пласт, як спосіб/стиль життя”.
  - формально включити батьків у юденну праце Пласти
  - створити систему батьків-опікунів для роїв і гуртків
    - a. щоб забезпечити втримання постійного з'яку між виховником і домом
    - b. щоб допомогти виховників в підготовці та переведенні виховної програми
    - c. щоб забезпечити тягливість виховного процесу
3. Рішено пропонувати, щоб не творити нових роїв чи гуртків якщо немає забезпечених виховника і опікуна, які ним займуться.

ЧИМ ПОВИНЕН ЗАЙМАТИСЯ ПЛАСТОВИЙ СЕНІОРАТ

Вступ

Якщо цей заголовок звучить, на перший погляд, дещо претенсійно, то, мабуть, відразу треба подати вияснення, що йдеться тут про дискусію в дусі III Пластового Конгресу. Я зовсім не претендую на непомильність, радше висловлюю лише свої спостереження чи побажання, чи може навіть мрії про пластовий сеніорат, яким я хотів би його бачити.

Виходжу із засновків, що хоч Український Пласт досить успішно виконує свою роля виховної організації української молоді традиційно-поміркованого напрямку, то згуртована навколо нього організація дорослих громадян, тобто пластовий сеніорат, це виявлений суспільний потенціял, далекий від того чим міг би бути. Це значить, по-моему, що УПН і УПЮ є в основному успішними й ефективними компонентами діяспорної України, поминаючи те, що вони охоплюють замалій відсоток нашої молоді. Зате УПС зовсім не є подібною успішною чи ефективною клітиною української громади у вільному світі, знову ж поминаючи, хіба, його роль у керуванні виховною працею Пласти.

Тут дехто може висловити застереження, як можна робити таке твердження? Чи УПС, поряд із УСП, не є тим тілом, яке постачає виховний апарат для УПН і УПЮ? Інші вкажуть на факт, що поодинокі члени УПС, чи колишні члени Пласти, займають різні ключеві становища в політично-громадському, церковному та культурному житті діяспорної України. І одне і друге — правда. Індивідуальні пластуни і пластунки справді займають ключеві позиції в українському суспільстві, але Пласт як цілість, як організація, не займає такого становища. Мова про виховання у "всебічному, патріотичному" дусі, який цінить і часто практикує пластові прикмети сумлінності, обов'язковості і "любови краси", тобто добре виконаного діла. Цей збір людей охоплює майже всі професії, всі країни західного світу, та майже всі важливіші центри людського життя. Що більше, це гурт здебільша заможних людей, що становить вагомий економічний потенціял.

"Мега-проекти"

На мій погляд, Пластова Організація дотепер не зуміл використати цього потенціялу для здійснення мети визначені Трьома Головними Обов'язками пластиuna. Це тому, що пг сеніорат не поставив перед своїм членством візії великих важливих завдань, того визову, який є таким конечним, що втягнути людей до діла. Бо дійсність така, що, поминаючи то невеликий відсоток членів УПС, що цікавиться виховною адміністративною працею в молодих уладах, більшість зрілих людей вихованіх у Пласті (я маю на думці головно покоління, що тепер має від 30 до 50 рр.) не можуть захопитися лише дискусіям про правильники, про те як слід писати "сеніор" чи "сеніор" спорами на тему — чи ми є Уладом чи ні, чи навіть безплідним підвищеннем сеніорських ступенів.

Професійна людина, ледве чи схоже вкласти поважні відсоток часу, енергії та грошей в діло, яке не матиме впливу на розв'язання тих проблем нашого народу, які цій людині видаються першої важливи. Я вірю, що коли Пласт взяв би на себе кілька завдань "державного" маштабу, то проблему низької участі людей середнього віку у пл. організації можна б без трудо-розв'язати. Та які саме "великі" діла "державного" маштабу? Їх мабуть, кожний з нас міг би вичислити цілий ряд. У підборі і: треба б триматися засади, що на першому місці повинні бути справи, які є першої важливи для дальнього існування і розвитку діяспорної України, та українського народу в загальному, а які різних причин не є як слід виконувані в цей час.

Для прикладу та для дискусії я запропоную тут декілька проектів, не в якомусь порядку важливості, а так лише як вони приходять на думку: Від років різні пл. частини й одиниці вкладали не мало зусилля і грошей, щоб допомогти видавати "Енциклопедію Українознавства". До речі, багато ключевих людей у цьому ділі (згадати б хоч пл. сен. Атанаса Фіголя) це наші пластові друзі. Напевно без цієї допомоги Пласту й праці поодиноких пластиунів, видання ЕУ було б дуже утруднене. Ті чому ж не міг би Пласт, тобто пл. сеніорат, формально взяти на себе обов'язок видання ЕУ? Чайже її перші томи вийшли понад 30 років тому, вони потребують перевидання, доповнення та усучаснення. Треба буде тематичних, спеціалізаційних енциклопедій та словників. Треба буде доповнити людський апарат, який займатиметься цим ділом. Говорячи дещо ширше, чи не було б добре, якби Пласт став новітнім меценатом Наукового

Товариства ім. Шевченка, щоб уможливити цій установі зайняти місце серед кіл першорядних наукових установ світу.

Друга пекуча проблема України в діяспорі, це справа шкільництва. Мабуть всі пл. друзі, що працюють в українському шкільництві, підтверджать у якому невідрядному стані знаходиться ця ключева ділянка: брак, а часом і повна відсутність, сучасних легкодоступних підручників, матеріалів і текстів, недоступність багатьох книжок, класиків нашої літератури й науки, відсутність модерних зоро-звукових засобів, фільмів, відео-стрічок чи навіть прозірок, брак списків існуючих матеріалів та центрального магазину, де їх можна б легко і кожночасно набути. Брак кваліфікованих та вишколених учителів. Чи не диво, що наша молодь нерадо ходить до цих шкіл? Дехто скаже, чи це не діло наших краївих та світових централь? Мабуть і так, але це й було їх ділом за останніх 30 років, й вони з нього не зуміли вив'язатися як слід. У висліді наша громада, а в тому й Пласт, дуже терплять від браку досконалості української шкільної системи. А це ж надто важлива для нас справа, щоб чекати аж хтось за нас її розв'яже.

Третя ділянка, яка заслуговує на нашу увагу, це справа інформування світу про українську справу. Це справа славнозвісного "пі-ар" (по-англ. "паблік рілейшенс"). Це діло тепер виконується, якщо взагалі виконується, дуже не ефективно, доривочко, не професійно, або з таких скрайно-перестарілих позицій, що ефект є не раз супротивний до бажаного. Пласт, із його сіткою здібних та ідейних людей по всіх країнах західного світу, та зі своєю ідеологією, яка віддзеркалює демократично-поміркований, а одночасно самостійницько-патріотичний світогляд, надається ідеально до цього діла. Створення професійної сітки інформаційно-документаційних центрів, це конечність нашого діяспорного життя, і чи не найбільша прислуга нашему народові в його сучасному стані під російською окупацією. Пропозиції створити такі центри виринули недавно від окремих наших друзів. Згадаю хоч ініціативу проф. Т. Гунчака в ЗСА, чи гурт людей пов'язаних із канадським Комітетом Дослідження Голоду в Україні, що виготовив знаменитий фільм "Жнива розпачу" про великий Москвою спричинений голод в Україні 30-их років. Останній приклад підкреслює, між нішим, факт, що пропоновані тут "мегaproєкти" зовсім не поза спроможностями такої потуги, як Пласт.

Можна вичислити ще багато інших велими важливих проектів з ділянки української культури, церковного життя тощо. Кожний

пластун і пластунка може піддати пропозицію "великого проекту", що лежить особливо йй або йому на серці. Та мабуть вищезгаданих декілька прикладів вистачить, щоб підкреслити мою провідну думку: велике й важливе діло викличе великий відгук та великий вклад праці від великого кола пластунів і пластунок.

Пластова корпорація

Самозрозуміло, що за велике діло неможливо братися без відданих, повночасно-затруднених людей (а такі в Пласті завжди знайдуться) та грошей, грошей і грошей. Звідки ж їх взяти? Щоб негайно взятися за діло (бо на що і на кого чекати?), потрібно, щоб кожний член пластового сеніорату (в широкому розумінні цього поняття) складав, скажімо, по 25 дол.місячно на "мега-проект чи проекти" Пласти. Така сума є зовсім під силу майже всім 30-50 літнім вихованцям Пласти. А це дало б, якщо числити лише 1000 членів (а в нашій пл. родині напевно стільки є!), понад чверть мільйона долларів річно. З такою сумою вже можна б дещо починати! Добре було б відразу 10% всього доходу відкладати в нерухомий фонд, який за 10-20 років зріс би на поважну суму.

У додатку варта створити теж міжнародну пластову фінансову корпорацію, яка не лише збагатила б своїх членів-уділовців, але й призначувала б 50% доходу на фінансування діяльності Пласти та української громади в загальному. Я не буду тут визначувати рід бізнесу чи бізнесів, якими мала б займатися пластова корпорація. Це справи до опрацювання особливою комісією пластових підприємців-спеціалістів. Я хочу лише наголосити самозрозуміле — без великого капіталу не буде великого діла. А наша пластова родина настільки міцна, численна, заможна й здібна, що нам такий капітал створити, це зовсім не мрія.

Пласт — українська політична "середина"

Я вже згадував про те, що Пласт як організація не відіграє в діяспоральній Україні тої політичної ролі, яку повинен. За це вину треба приписати, на жаль, нам самим. У висліді вельми гострих, самопоборюючих та шкідливих українських політичних міжусобиць 40-их років, Пласт зайняв дуже обережне "ааполітичне" чи понадполітичне становище. Це набирало не раз таких розмірів, що вміщування в будь-яку політику вважалося чимсь небажаним й "не-пластовим". Можливо 30 років тому на це

було певне оправдання, але немає сумніву, що ми задовго ималися цього в засаді хибного гасла. Чайже в здоровому демократичному суспільстві участь у політичному процесі це існий обов'язок.

До того, я уболіваю, що в політичному вахлярі нашої яспорної України, відсутня "середина", тобто якась середня літична група ліберально-демократичного напрямку. Я юліваю, що політичний провід української діяспори (погляньмо і СКВУ, а по країнах не багато інакше) є в руках організацій, які шляються політичними пережитками в модерному західному літі, і яким добро й прерогативи своєї групи важливіші за добро лости. Тому, наприклад, СКВУ зовсім не "парламент української діяспори" — це радше "Об'єднані Нації" суворенних ладових організацій, включно з правом "вето" головних організацій, тому це тіло таке й "ефективне", як ООН. Не диво, що переднє покоління української діяспори не знайшло місця в цих організаціях і в цій політичній структурі. Декотрі наші пластові зузі розуміли брак тої ліберально-демократичної середини в українському політичному житті. Згадаймо знову друга Фіголя і іваришів та іх ініціативу навколо Конгресу Вільної Української літичної Думки, що відтак дало почин Українському демократичному Рухові. Але ці спроби не зовсім увінчалися спіхом, мабуть через те, що це діло робилося задовго перед сколінням воєнних років (з іх партійним багажем того часу), а і мало перед поколінням вихованого в дусі західних демократій. мабуть Пластові чи пластунам і доведеться започаткувати ліберально-демократичну (в західному розумінні цих понять) літичну організацію, в якій могли б знайти місце, вияв і голос всі виховані в Пласті й деінде "повноцінні українські громадяни", і сьогодні не мають ніде пристановища в українськім літичнім спектрумі. .

У міжчасі поширений Пласт (тобто пл. сеніорат) мусить зийняти цю ролю української політичної середини, і то не як сясь організація-причіпка до "молодіжної", але як зовсім згідна й рівноправна з т.зв. "націоналістичними" організаціями одиниця в складі наших центральних надбудов (СКВУ, КУК і ін.). Ті з нас пластунів, які пробували (й ті, що ще пробують) в "непартійні" одиниці зробити щось корисного для українського народу в системі СКВУ, чи в подібних установах, коро переконалися, що без сильного запліччя міцної групи, такі змагання дуже легко "невтралізуються", і приносять мало корисного. Для пластових діячів на українському громадсько-

політичному форумі цим запліччям повинен бути, в першу чергу, сам Пласт — як першорядний і рівноправний змагун у цій політичній грі.

Без сумніву, всі тут заторкнені думки та пропозиції потребують поширення, удосконалення й дальшої дискусії. Але саме їй це є визовом нашого III-го Пластового Конгресу й майбутнього нашої організації.

ПРОПОНОВАНА СТРУКТУРА І СПОСІБ ДІЯННЯ ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ БУЛАВИ

Загальні Стандарти.

1. Праця і засоб діяльності ГПБ, наложених на неї статутом КУПО, є поділені на окремі референтури або діловодства і ведуться поодинокими діловодами, обов'язки яких описано в дальних розділах цього правилника. Відповідальні діловоди провадять працю незалежно. Однак, всі рішення, які зобов'язують Пласт, ГПБ як цілість, а зокрема всі рішення, що потягають за собою фінансові обтяження і вимагають окремого бюджету, мусять бути затверджені пленумом ГПБ. В тій цілі референти предкладають пленумові до затвердження готові, вlossenі опрацьовані проекти.
2. На КУПО вибирається склад ГПБ за таким ключем:
  - голова
  - перший заступник голови
  - другий заступник голови
  - 8 членівСклад ГПБ, на внесок голови, ділить між собою обов'язки так, щоб кожне діловодство було обсаджене. Оба заступники голови ГПБ перебирають на себе діловодства ГПБ подібно як і інші члени складу ГПБ.
3. До складу ГПБ, на внесок голови ГПБ і по затвердженні ГПРадою, можна кооптувати на дійсних членів ГПБ додаткових діловодів, згідно з потребами часу й вимогами статуту КУПО, для ведення додаткових ресортів.
4. Кожний з діловодів - членів ГПБ підбирає собі до співпраці, в міру потреби помічників, які не є дійсними членами ГПБ, але беруть участь у сходинах ГПБ, згідно з потребами даного діловодства.
5. До ГПБ входять з уряду як дійсні її члени, і так стають діловодами ГПБ:
  - редактори пластових журналів „Готуйсь”, „Юнак”, і „Пластовий Шлях”
  - голови крайових пластових старшин - членів КУПО
  - Булавний(а) УСП і Булавний(а) УПС.
  - Попередній голова ГПБ.
6. Всю щоденну адміністративну праце ГПБ провадить канцелярія ГПБ. Хоч в міру можливостей і потреб будуть запрошенні до праці в канцелярії добровільні сили, то в зasadі праця канцелярії спирається на платних силах.
7. Часто і неперіодично, для виміни думок, обговорення і розв'язки назоівничих проблем і т.п. відбувають сходини

голова з кількома референтами, або кількох референтів між собою. Інші рішення, щоб бути правосильними, мусять бути ратифіковані пленумом ГПБ.

Пленарні засідання ГПБ відбуваються щонайменше п'ять разів до року, або частіше, якщо є особлива потреба. Кворум на сходинах є 2/3 вибраних і дімічних членів ГПБ і голови КЛС Америки й Канади (або іншими особливо назначені заступники). У зasadничих справах засягається наперед писемної згоди або голосування голів КЛС-ин заокеанських.

СЕКТОР АДМІНІСТРАЦІЇ

Передбачується, що суть адміністративні справи полагоджує канцелярія ГПБ. У канцелярії працює постійні працівники платні. Кількість їх залежить від потреби і фінансових спроможностей. Тех працює в канцелярії працівники добровольці для виконання конкретних праць.

Окремі ділянки праці в канцелярії це:

1. Фізичне втримання бира ГПБ;
2. поточне листування окремих референтів ГПБ, висилка копій писем поміж діловодами, висилка повідомлень, протоколів сходин, висилка матеріалів до країв, розподіл входячої пошти до діловодств і кожнотрасна висилка їх інформативних копій зацікавленим діловодам тощо;
3. технічне машинописання листів, матеріалів (звіти, протоколи, допоміжні матеріали тощо);
4. ведення реєстру, адресаря для висилки пластових журналів і.т.п., висилка пригадок, поточна рутинова кореспонденція;
5. фінансове книговодство ГПБ, включаючи видавництво;
6. склад та переховання і висилка виховних та неперіодичних матеріалів;
7. зберігання картотеки і актів ГПБ, включаючи зокрема:
  - протоколи зі сходин ГПБ і КУПО
  - реєстр ключевих виховників, що пройшли виоколи, особливо зав'язкових і гніздових
  - реєстр вишколів і наданих їм чисел
  - реєстр відзначень надаваних ГПБ
  - звіти країв
  - загальна кореспонденція

ГОЛОВА.

На голові ГПБ лежить відповідальність за цілість праці ГПБ.
Зокрема:

1. голова дбає за поповнення постійного особового складу ГПБ. За ним застережений прерогатив іменувати кандидатів на діловодів ГПБ, згідно з точкою (3) загальних стверджень;
2. до прерогатив голови належить наглядати над ефективністю, з якою поодинокі діловоди ГПБ виконують свої обов'язки;
3. голова несе остаточну відповідальність за справність комунікації ГПБ з краями, членами КУПО, і краями поміж собою;
4. голові безпосередньо підпорядкований сектор адміністрації і канцелярія ГПБ. Голова дбає про її обсаду відповідним персоналом і є відповідальним за справність її ведення;
5. голова підготовляє і переводить пленарні й інші особливі сходини ГПБ.

РЕФЕРЕНТУРА ВИХОВНИХ МАТЕРІАЛІВ І ПОСІБНИКІВ

Існують дві паралельні референтури; одна для новацтва, друга для юнацтва. Дочасні діловоди є головами „Орлиного круга” і „Скобиного круга”.

Згідно із статутом КУПО, ГПБ є відповідальною за те, щоб кожний вихованник на пості братчика і сестрички, спорядника і впорядниці та гніздових і зв'язкових, був забезпечений підставовим посібником для ведення сходин і переводження проб та уміlostей.

На сходинах ГПБ 23. III. 1985р. було намічено, що посібники повинні бути в такій формі, щоб їх можна було кожноточно доповнювати й усучаснювати. Рівно ж посібники повинні включати як мінімум:

1. правильник, вимоги до проб і іспитів уміlostей;
2. листу обов'язків вихованника (зв'язкового і т.д.) і ключові інструкції щодо поступовання у виконанні цих обов'язків. Теж методику співпраці з родичами і притягнення їх до активної помочі;
3. повну бібліографію допоміжних матеріалів для переведення підготовки до проб, включаючи гутірки, пісні, майстрування, і теж тексти ряду оповідань і гутірок;

4. серії посвятах програм сходин (присвячених частим особливим темам, річницям і точкам проб) із залучником, де подані тексти (зразки) гутірок, розповідей, ігор, пісень тощо;
5. кілька зразків плану праці і діяльності на один рік з гуртками, (роями і т.д.) різних віков.

До обов'язків референтури належить:

1. виготовляти і кожночасно поповнювати всі вищеперелічені елементи посібників;
2. виготовити і кожночасно поповнювати окремі посібники для проведення курінних і збірних таборів в УПМ та різних типів таборів УПН. Посібники включають подібні елементи як і для сходин;
3. для виконання або помочі при виконанні наведеної праці референтура покликує співробітників з-поміж досвідчених виховників (зокрема членів Орлівого і Скобиного кругів), замешкалих по всіх країнах діяльності Пласту;
4. пропоновані матеріали до посібників референтура представляє до підтвердження пленумові ГПБ;
5. коли настає потреба зміни правильників в УПМ і УПН, референтура опрацьовує і переводить ці зміни згідно із статутом КУПО.

РЕФЕРЕНТУРА ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ.

Тому, що втримання реєстру передплат і адресаря висилки журналів тісно пов'язані із загальною адміністрацією ГПБ, їх провадить канцелярія ГПБ;

В засаді технічний аспект друку і розсылки переводить приватне підприємство. До відповідальності референтури належать такі акції й ресорти:

1. Виготовлення плану господарки, фінансового плану і бюджету видавництва журналів.
2. Випрацювання плану і кожночасного уліпшення системи розповсюдження журналів поміж молоддю, пластовим і не пластовим, у школах і бібліотеках.
3. Розпрацювання системи продажі рекламизованих сторінок у журналах відповідним підприємствам.

4. Пропонування для затвердження пленуму ГПБ підприємств, які виконуватимуть друки журналів.
5. Бути в постійному контакті з друкарнями і нести відповідальність за справність друку і висилки журналів.
6. Виготовити і дбати про кожночасну актуальність адресаря. З тією метою подавати напрямні канцелярії ГПБ.
7. Бути в постійному kontaktі з редакторами пластових журналів і організувати для них технічну поміч, щоб максимілізувати естетичний вигляд журналів.
8. Допомагати редакторам, на їх засів, поповнювати кожночасно склад співробітників у творчій редакторській праці.

РЕФЕРЕНТУРА ВИШКОЛІВ.

Вишколи переводять країві організації, члени КУПО, а за організацію їх є відповідальні КЛС-и. Згідно з основним принципом, що ГПБ відповідальна за збереження одності Пласту, за ГПБ є застережено рішати про те, що входить у засяг вишколів, іхні ідеологічні підложжя і програмовий вміст. Тому підготовка і усучаснення матеріалів, потрібних для вишколів і дошколів вихованників всіх ступенів уладів УПН і УПМ є відповідальністю ГПБ. Внутрі ГПБ за цей ресорт відповідальному є референтура вишколів. Вона співпрацює із Скобиним і Орлиним кругами.

Під сучасну пору матеріали вишколів в УПМ є відбрані в „Записках українського пластуна“ ч.35 (для впорядників) і ч. 36 (для за'явкових). Для УПН існують матеріали для вишколу братчиків і сестричок, які були багато вживані. Рівно ж був недавно виготовлений прелімінар матеріалів для вишколу гніздових. Загально узгіднено, що ці всі матеріали потребують багато праці, щоб їх довести до задовільного стану. Це і є безпосереднім завданням референтури.

Зокрема до завдань референтури належить наступне:

1. Референтура стежить за розвитком потреб країв у ресорті вишколів і в цій цілі стоїть в тіснім за'явку з виховними секторами КЛС-ів. На основі спостережень успіхів і неуспіхів поодиноких вишколів, є відповідальна за плянування, уліпшування і усучаснення матеріалів.
2. Для розпрацювання і написання матеріалів, згідно з потребами, покликус співробітників з досвідчених виховників (звичайно членів Орлиного і Скобиного кругів) замежжалих по всіх країнах КУПО.

3. Референтура посередничить у виміні досвіду у вишколах-дошколах і у виховницькій практиці поміж поодинокими краями КУПО.
4. Референтура дбає про те, щоб краї були забезпечені основними матеріалами для вишколів. Тому дбає про те, щоб на складі була відповідна кількість копій матеріалів.
5. Референтура дбає про те, щоб вишколи по краях відвідувалися досить часто і в тій цілі, коли заходить потреба, допомагає краям у піднайденні інструкторів для вишколів.
6. Референтура веде реєстр вишколів по краях, надає їм порядкові числа і затверджує пропонованих кандидатів на зв'язкових і гніздових.

РЕФЕРАНТУРА ЖИВОГО ЗВ'ЯЗКУ.

A. Спеціалізаційні табори.

1. До загальної схеми діяльності Пласту в дієспорі належить дбати, щоб щорічно відбувалися вишкільні табори юнацтва, які охоплювали в пластунів і пластунок з усіх країн діяння Пласту.

Примір таких таборів це:

- Школа Булавник
- Лісова Школа
- Стежки культури
- інші, як:
  - українознавства (у співпраці з науковими центрами: Гарвард, УВУ, УКУ, і т.п.)
  - політичної акції
  - природничих, наукових і інженерних зацікавлень;

2. Увійшло в традицію, що поодинокі матірні курені УСП і УПС беруть на себе відповіальність за переведення спеціалізаційних таборів. Однак, ГПБ несе остаточну відповіальність перед Пластом за те, щоб табори дійсно відбувались. Внутрі ГПБ за те відповідальна референтура живих зв'язків.
3. Референтура відповідальна за те, щоб кожного року була на час піднайдена обсада проводу таборів відповідальними виховниками. В тій цілі референтура у тісній співпраці з проводами зацікавлених матірних куренів складає плян обсади проводів кілька літ наперед.

4. Референтура дбає про те, щоб були виготовлені сталі методичні матеріали й інструкції як організувати й провадити спеціалізаційні табори. Їх мета це передавати досвід новому доростові виховників, щоб уможливити їм ефективно продовжуватися осягні й успіх таборів.
5. Референтура відповідальна за те, щоб наспільні своєчасно до КПС-ин і до журналу „Юнак” поїдомлення про дату, місце і проєд спеціалізаційних таборів і щоб були доставлені їм відповідні комунікати для зацікавлення юнацтва і молодшого старшого пластунства цими таборами.

Б. Взаємовиміна дітей і молоді по родинах.

1. Референтура подбає про поширення і популяризацію виміни дітей пластунів і не пластунів юнацького віку поміж українськими родинами в різних країнах (на кількотижневе, або кількамісячне перебування під час ніжильних вакацій, або в іншому часі).
2. дбає про приєднання до цього проекту родин і удержує реєстр зацікавлених;
3. стимулює зацікавлення родин у виміні; постійно підшукує нових кандидатів і посередничить поміж родинами в різних країн;
4. утримує архів досвіду у справах вимін і допомагає КПС-ам стимулювати зацікавлення вимінкою на іншому терені;
5. у співпраці з референтурою господарки і фінансів посередничить у здобуванні фондів, щоб спомагати виміні.

В. Міжрайонні зустрічі.

Зустрічі організують члени організаційної комісії, визначеної КПС-ом країни, на терені якої відбувається дана зустріч.

Референтура дбає про безпереривність організації зустрічей, про зберігання досвіду, матеріалів, організаційної схеми програми і ефективність різних її форм, господарський аспект тощо.

В порозумінні з дотичною КПС-ю референтура устійніше місце, дату та рамову програму зустрічі.

РЕФЕРАНТУРА НЕПЕРІОДИЧНИХ ВИДАЛЬ І АРХІВІВ.

Існує потреба матеріалів, щоб інформувати батьків і загал громадянства про Пласт, його ідейні заложення, виховану методу і цілі. Приміри таких матеріалів це ілюстровані брошури (як „Батькам про Пласт” видане в Торонто), як різноч монтажі прозірок і фільми, які показують гурткові заняття, спеціалізаційні табори, зустрічі і т.п. Монтажі і фільми теж корисно вживати у внутрішній праці в гніздах і куренях.

1. Референтура є відповідальна за виготовлення таких видань і розповсюдження їх по краях.
2. Референтура дбає за те, щоб були притягнені до співпраці фахові сили для опрацювання і видання цих матеріалів. Це можуть бути спеціалісти, які працюватимуть за заплату, однак референтура теж стимулює самодіяльні гуртки або поодиноких пластунів аматорів, щоб творили ці видання (примір: монтажі прозірок на ватрі ЮМПЗ-1982).
3. Підготовчі плани і бюджети, референтура представляє до затвердження пленумом ГПБ.
4. Референтура дбає про скомплектування всіх архівних матеріалів діяльності ГПБ і ГПР (а зокрема міжрайонних зустрічей) і депонує ці матеріали у відповідних державних архівах, як теж в архівах українського поселення в діаспорі.
5. Референтура дбає про те, щоб історіографія Пласти була відповідно забезпечена. Підшукує фахівців для наукового удокументування і написання історичних публікацій в міру потреби.

РЕФЕРАНТУРА ФІНАНСІВ І ФОНДІВ.

1. Фінансові потреби для ведення праці ГПБ щоденного порядку забезпечується щорічними дотаціями країв. Референтура стоїть у сталому контакті з країнами в справах виплатиць дотацій.
2. Фінансування ресортів живого зв'язку, періодичних і неперіодичних видань і інших потреб особливого порядку приходить при помочі відсотків від капіталу спеціальних фондів. Сюди належить особливо діяльність референтури живого зв'язку. До референтури фондів належить:
  - (а) придбання капіталу для кожночасного зросту цих фондів починаючи:
  - особливі спецефічні імпрези
  - одноразові або регуляционі пожертви окремих осіб, а особливо членів саніорату, Пластприяту і фінансових

інституцій.

- система посмертних завіщань членів і приятелів Пласти.

Референтура в тісному порозумінні з КПС-ми спрощовує стратегію зібрання капіталу для фондів. В тій цілі начеркується конкретний бюджет, друкується вияснюючі брошюри, зазивчі листи і тд.

- (а) Референтура стало звітує КПС-ам і загалові членства Пласти про приходи, датки, як теж і виплати з фондів.
  - (в) Референтура може інвестувати за апробацією пленуму ГПБ капітал фондів так, щоб сягнути якнайвищий дохід з капіталу.
  - (г) До помочі в праці референтура покликас відповідних фахівців з поміж членів УСП, УПС і Пластприяту.
3. До обов'язків референтури належить розпрацювання метод і способів фінансових операцій ГПБ. Їх виконання, себто книговедення і провадження каси належить до сектора адміністрації.
4. Референтура розробляє і подає до затвердження пленуму ГПБ загальні і особливі бюджети ГПБ і її референтур, а зокрема ті, що пов'язані з господаркою фондами. Співпраця в підготовці всіх бюджетів, що мають бути представлені до затвердження пленуму ГПБ.

РЕФЕРЕНТУРА ГАСЕЛ ПРАЦІВ КОНГРЕСІВ І СТАТУТОВИХ СПРАВ.

Референтура є відповідальною за наступні ресорти діяльності ГПБ:

1. підбирає і представляє до апробати пленуму ГПБ морічні гасла праці Пласту. Теж підготовляє напрямні як включати сенс гасел у щоденну діяльність роїв, гнізд, гуртків і куренів в краях та виготовляє в тій цілі допоміжні матеріали;
2. дбає за те, щоб кожначко відбувалась застанова над усучасненням форм діяльності Пласту в світлі розвитку обставин життя і думки української діаспори. Дбає, щоб продукт таких застанов був розповсюджений поміж активом Пласту в діаспорі, звичайно через надрукування в „Пластовому Шляху”.
3. Організує процес підготовки і переводить програму Пластових Конгресів, коли такі будуть проголошені ГПБ і КУПО.
4. Стежить за потребами змін чи додавань в статуті КУПО, організує відповідну аналізу тих потреб і представляє до затвердження пленуму ГПБ елементальні статутові зміни до переведення, згідно зі статутом КУПО.

ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ТРЕТИЙ

ПРАВИЛЬНИК НАРАД

1. Президія Сесії.

Сесію провадить вибрана президія в складі: предсідник, заступник та два (2) секретарі.

Предсідник: веде наради з'їзду за принятим порядком нарад та дбає про зберігання правил нарад.

Зокрема:

- 1) Зачиняє кожну точку порядку нарад:
  - а) точним з'ясуванням теми,
  - б) проголошенням відкриття листи дискутантів.
- 2) Признає право голосу, щоб брати участь в дискусії,
- 3) Стежить за тим чи учасники приодержуються правил та діловості дискусії.
- 4) По вичерпанні листи зголосованих дискутантів, або на основі рішення зборів замикає дискусію.
- 5) Робить формальні підсумки дискусії та дбає про відчитання внесків. Переводить голосування та проголошує його вислід.

Предсідник має право й обов'язок :

- 1) З місця відібрати голос учасників конгресу, коли:
  - а) промовець порушує правила ведення конгресу або говорить не до теми,
  - б) наспіває внесення у формальній спрощені,
  - в) наспіває внесення на поновне розглядання поправкою вирішеної питання,
  - г) наспіває спротив проти розглядання внесеної питання.
- 2) Відкинути очевидно несуттєві чи співнені внесення.

Предсідник передає провід нарад заступникам, коли нарада обговорює внесення, яке торкається особи предсідника або коли він хоче забрати голос.

При голосуванні предсідник має такі самі права, як учасник конгресу.

2. Учасники сесії конгресу мають право під час нарад:

- а) брати участь в дискусії над пропонованими резолюціями.
- б) предкладати сесії конгресу до схвалення, доповнення або зміни предложених резолюцій
- в) голосувати на планумі конгресу над ними.

3. Предложення резолюцій, їх зміни, доповнення:

- 3.1 Зasadничо будуть представлені до обговорення - вирішення лиш резолюції опрацьовані конгресовою комісією (Зелена книжечка)
  - 3.2 Тематично, дискусія мусить бути ведена все у відношенні до резолюції, ака в тім часі є під розглядом. Промовці не поєинні повторювати погляди висловлених передбесідниками.
- В дискусії над резолюціями зasadничо можна забирати голос тільки два рази: для устійнення погляду в справі резолюції, що під розглядом, і другий раз - як відповідь на протилежні погляди інших промовців.
- 3.3 Учасники сесії можуть пропонувати розділення чи перефразування резолюцій, або зголосити їх зміну чи доповнення, але все тільки в справі резолюції, що під розглядом. Дискутант, що пропонує доповнення, розділення, перефразування чи зміну, обов'язаний негайно подати президії свій проект на письмі.
  - 3.4 Кожна зміна чи доповнення, щоб могло бути піддане під розгляд, мусить одержати підтримку принайменше ще одного учасника конгресу. В один час може бути розглянена тільки одна зміна чи доповнення.
  - 3.5 Конгресова сесія може доручити оформлення важливих змін/доповнень спеціально до того покликаній "комісії". Таке оформлення предсідник ставить на порядок нарад в дальному бігу сесії.
  - 3.6 Коли на думку предсідника (тут він теж засягне опінії внескодавця) пропонована зміна чи доповнення міняє суть і намір резолюції, то такий внесок може бути дискутований лиш окремо, по закінченню дискусії і голосування над всіми предложеннями конгресової резолюції.

4. Особливі правила.

- 4.1 В тягу дискусії над якою небуде справою, або навіть з хвилином її розпочаття, можна поставити внесення на обмеження дискусії, або її закриття (напр. обмежуючи час промовців, визначуючи час тільки для цілої дискусії і т.п.).

Таке внесення:

- (а) вимагає підтримки й має перевагу перед іншими зголосеними чи дискутованими внесеннями,
- (б) не може бути дискутоване і не може бути доповнене,

- (в) вимагає кваліфікованої більшості двох третин (2/3) голосів.
У випадку приняття внесення про закриття дискусії
– предсідник перериває дискусію (навіть коли є зголошені до голосу) і дискутовану справу піддається відразу під голосування.

- 4.2 Застереження проти розгляду зміни чи доповнення.
Проти розгляду можна зголосити застереження. Таке застереження:
(а) можна поставити тільки якщо почалася дискусія над зміною/доповненням (зміжкою коли промовляє перший дискутант);
воно має переважство і може перервати промовця при слові,
(б) не вимагає попередя, не може бути дискутоване і мусить бути завжди вирішена,
(в) його може поставити теж і предсідник конгресу,
(г) вимагає кваліфікованої більшості двох третин (2/3) голосів.

- 4.3 Відкликання внесення.
Поставлене, поперте та з'ясоване предсідником внесення може бути відклікане внескодавцем, коли немає ніякого спротиву. Коли ж хоч би один учасник з'їзду заявився проти відкликання, тоді ставиться внесення на стягнення під голосування без дальної дискусії.

- 4.4 Поновне розглядання справи (новчен ту реконсідер).
Внесення на поновне розглядання справи, що вже була вирішена, мусить бути поставлене в тягу конгресу. Таке внесення:
а) може бути поставлене тільки таким учасником з'їзду, що голосував за дотичним рішенням,
б) вимагає попередя,
в) має переважство перед всіми іншими справами і може перервати промовця, що має голос в іншій справі, однаке його розгляд і вирішення мусить ждати своєї черги,
г) вирішується більшістю голосів.

- 4.5 Всякі неправильності в перебігу конгресу належать зголосувати до предсідника у формі т.зв. формальної справи.
Заява у формальній справі може бути зголосена тільки в таких випадках:
а) застереження щодо ведення з'їзду предсідником,
б) ухиття промовцем невідповідних чи ображливих епісловів,
в) коли промовець не говорить до теми чи перетягає визначеній для нього час.
Заява мусить бути зголосена негайно. Як заяві

неправильність, і тільки у формі короткого ствердження факту.

Заява у формальній справі:

- а) має переважство перед всіми іншими справами і може перервати промовчесі, що говорить,
- б) не потребує попертя і не підлягає дискусії,
- в) вимагає негайного рішення предсідника,
- г) рішення предсідника може бути оспорено відкликом до конгресу, однаке відмінка мусить бути зголошений негайно по проголошенні рішення.